

SÜMEGPRÁGAI ARANYALMA ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE
8351 SÜMEGPRÁGA RÁKÓCZI UTCA 38.
TEL.: 87/352-467
O.M: 036921
ADÓSZÁM: 16881448-1-19
E-mail: ovoda.sumegpraga@gmail.com

„Gyermekekért vagyunk”
PEDAGÓGIAI PROGRAM

Sümeprágai Aranyalma Óvoda és Bölcsőde

2025.

Az intézmény OM azonosítója: 036912	Mb. főigazgató Hujber Jánosné
	
Legitimációs eljárás	
Szülői szervezet véleményezte Szülői szervezet elnöke	A nevelőtestület véleményezte Óvodapedagógus
Az elfogadott Pedagógiai program kihirdetésének napja: 2025. szeptember 1.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: az igazgatói irodában	
	
Hatályos: 2025.szeptember 1-től	Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETŐ	3
2. ÓVODAKÉP, GYERMEKKÉP	6
2.1. ÓVODAKÉPÜNK.....	6
2.2. GYERMEKKÉPÜNK	7
3. NEVELÉSÜNK ALAPELVEI.....	8
3.1 ÁLTALÁNOS PEDAGÓGIAI ALAPELVEK.....	8
3.2 SAJÁTOS NEVELÉSBŐL FAKADÓ ELVEK	9
4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA	9
5. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	10
5.1 ÁLTALÁNOS FELADATAINK	10
5.2. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	10
5.3. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	17
5.4 AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	22
6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	24
6.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK	25
6.2 TÁRGYI FELTÉTELEK.....	25
6.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	26
6.4. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	28
7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	32
7.1. JÁTÉK.....	32
7.2 VERSELÉS, MESÉLÉS	36
7.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC.....	39
7.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	42
7.5 MOZGÁS	45
7.6 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.....	48
7.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	53
7.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS.....	56
8. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSÉT	57
SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	57
8.1. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK	58
9. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGÜNK	62
10. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	64
11. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.....	64
12. A NEZETISÉGI ÓVODAI NEVELÉSSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	67
13. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	67
14. JOGSZABÁLYI ALAPOK.....	67

1. BEVEZETŐ

A körülöttünk végbeménő társadalmi és gazdasági változások meghatározzák a családok életkörülményeit is, így a gyermekek érzelmi-erkölcsi életére is hatást gyakorolnak. Egyre több feladat hárul az óvodára, jelentősebb szerepet kap a családi nevelés segítése. A megváltozott társadalmi környezetből érkező gyermekekkel való foglalkozáshoz szükséges az óvodapedagógusok folyamatos szakmai megújulása is.

Óvodánk helyi arculatának kialakításánál a következő tényezőket vettük figyelembe: természeti és társadalmi környezetünk adottságai, a szülők elvárásai, igényei, az eddigi nevelőmunkánk tapasztalatai és a családok szocio-kulturális helyzete.

Ebben a dokumentumban meghatározzuk nevelőmunkánk alapelveit, célját, feladatait, a gyermekek fejlesztésére irányuló tevékenységeket, valamint a fejlődés kritériumait.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek érzelmi biztonságban, családias légkörben és szeretetteljes gondoskodásban jól érezzék magukat az óvodában. Majd felnőttként is szívesen gondoljanak vissza az intézményben eltöltött évekre.

A gyermekek óvodai életének szervezése során figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit. Nevelésük-fejlesztésük differenciáltan, adottságaiknak megfelelően történik. Egyformán részesülnek szeretetteljes nevelésben.

Valamennyi nálunk dolgozó felnőtt számára irányadó a gyermek mindenk felett álló érdekeinek szem előtt tartása, amely magában foglalja a gyermekközpontúságot, a befogadó nevelést, a gyermek egyediségének elfogadását, szeretetét és tiszteletét.

Legfőbb célunk, hogy érzelmi biztonságot nyújtó, szabad játék és változatos tevékenységek közben szerzett élményt adó óvodai életet biztosítsunk.

A pedagógiai programunk jelen módosításának okai:

Intézményünk szervezeti életében bekövetkezett változás. A mini bölcsődei csoport átminősült, férőhellyel bővült, bölcsődei csoport lett. Módosításra került az alapító okiratunk. Jogszabály változások történtek: az Óvodai nevelés országos alapprogramjának módosítása. A 363/2012.(XII.17.)Korm. rendelet módosításáról szóló 77/2025. (IV.15.)Korm. rendelet.

A módosítás célja az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentes biztosítása.

A gyermekek sikeres iskolai előrehaladásához szükséges képességek, készségek célzott fejlesztése. A nagycsoportos gyermekek személyiségfejlődésének segítése, tanulás, ismeretszerzés iránti motiváció és a hazája, nemzete iránti elkötelezettség kialakítása.

HELYZETELEMLÉS

Sümeprága 589 lelkes kis település a Balaton-felvidéken, nagyon szép és gazdag természeti környezetben helyezkedik el. Körben hegyek, erdők, mezők, távolabb tavak, nádasok, patakok, barlangok és termásvíz található.

A szomszédos Sümeg kis város. A település közepén kiemelkedő vár értékes műemlékek és gazdag történelmi múlt várja a látogatókat, érdeklődőket. Ebben a természeti és társadalmi környezetben számtalan lehetősége van az óvodapedagógusoknak nevelőmunkájuk során.

1978-ban, a település iskolájának körzetesítésével megürült épületben kapott helyet óvodánk. Az átalakítás után az intézmény működése ideális körülmények között indult meg. Hatalmas udvar, park veszi körül az épületet, ez nagyon jó feltételt nyújt a szabadban való tevékenységekhez. Az óvoda épülete két nagy alapterületű csoportszobából, egy nagy

mosdóból, melegítőkonyhából, elkülönítőből, iroda- és öltözőhelyiségekből, valamint fejlesztőszobából áll, ahol a mozgásfejlesztéshez is többféle eszköz áll rendelkezésünkre.

Az 1978- ban alakult óvoda az évtizedek során több átszervezésen, átalakításon esett át. A kezdő években működött 3 csoporttal is, hiszen Sümegről egy csoportnyi gyermek járt ide naponta. 1985-ben a sümegi óvoda bővítésével 1 csoportot áthelyeztek, így 2009-ig két csoport, majd a gyermeklétszám csökkenése miatt 2017-ig egy csoportban neveltük a sümegprágai, bazsi és sümegi gyermekeket.

2017 óta újra két csoport működik. Az önkormányzat folyamatosan korszerűsíti intézményünket. A mosdóhelyiséget és a hátsó csoportszobát 2017 nyarán újították fel. 2018 nyarán befejeződött a fejlesztő szoba és a melegítőkonyha felújítása. A fűtési rendszer korszerűsítése és az épület külső szigetelése két ütemben zajlott le az intézményben.

2025 nyarán az óvoda épületében megtörtént a még régi ajtók cseréje.

2024-ben egy mini bölcsődei csoporttal gyarapodott intézményünk, amely 2025. június 1-től bölcsődei csoporttá bővült, 14 férőhellyel.

A bölcsőde létrehozásának célja, hogy az esélyegyenlőség elvét szem előtt tartva csökkentsük a bölcsődei ellátáshoz való hozzáférhetőség területi különbségeit a településen.

Fontosnak tartottuk, hogy a 2 csoporttal, 50 férőhellyel működő óvoda mellett a kisgyermekes családok részére már a bölcsődei ellátástól kezdve intézményi hozzáférést tudjunk biztosítani.

A családok többségénél a munkavállalás feltétele a gyermekek intézményi elhelyezése. Bölcsődénk családis környezetben, az óvoda szomszédságában került kialakításra a szakmai előírásoknak megfelelően.

Intézményünkbe a körzetes települések Sümegprága, Bazsi mellett Sümegről is járnak gyermekek.

A társadalmi élet változásainak következtében egyre több a beilleszkedési- és magatartási zavarral küzdő, részképesség lemaradással érkező, sajátos nevelési igényű és egészségügyi problémával küzdő gyermek.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenek felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

Sümegprágán a népi mesterségek közül a fazekasság, kosárkötés hagyományokra épül. Az idősebb korosztály körében még élnek a régi hagyományok (kosárfonás, fafaragás, jellegzetes népdalok, népi stílusok).

Az óvodai nevelőmunkánkban ezeket az értékeket igyekszünk gyermekközelbe hozni. Kiemelten kezeljük a néphagyományok, hagyományok ápolását.

Földrajzi környezetünk és a település adottságait tekintve és a szülők véleménye alapján óvodánk helyi sajátosságait a következő területeken kívánjuk kiemelni:

- A nevelőmunkában kiemelten fontosnak tartjuk szabad játékot, mint az óvodás gyermek legfőbb tevékenységét.

- A tanulást a játékokban és az óvodai élet mindennapi tevékenységeiben integráltan szervezzük meg, melynek elsődleges célja az óvodás gyermek készségeinek, képességeinek a fejlesztése.
- Folyamatosan törekszünk a játék feltételeinek bővítésére, fejlesztésére. Lehetőség szerint erre az alapvető tevékenységre helyezük a hangsúlyt nevelőmunkánk során.
- Különös figyelmet fordítunk a különleges bánásmódot igénylő gyermekek differenciált fejlesztésére.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységekben vesznek részt naponta 45 perces időkeretben.
- Törekszünk a Sümegprágán ma is élő hagyományok, néphagyományok megőrzésére és továbbvitelére, ezáltal segítjük a gyermekekben a szülőföldhöz kötődés érzésének kialakulását és a szülőföld szeretetének megalapozását.
- Jeles napokhoz fűződő népszokások életkor-specifikus tevékenységeivel, a régi mesterségek felelevenítésével színessé és élménytelivé tesszük óvodánk hétköznapijait és ünnepnapjait.
- Fontos feladatunknak tekintjük a gyermekek testi fejlődésének segítését, a harmonikus, összerendezett mozgásának fejlesztését, egészségének védelmezését, edzését.
- Az intézményben folyó környezettudatos magatartás megalapozása és környezeti nevelésünkkel szeretnénk megszerezni a “Zöld Óvoda” címet.
-

AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény fenntartója	Sümegprága és Bazsi Óvodafenntartó Társulása
Székhelye	8351 Sümegprága, Rákóczi utca 17.
Intézmény típusa	Többcélú intézmény - óvoda - bölcsőde
Képviselője	Hujber Csaba Társulási Tanács elnöke
E-mail	sumegpragapolgarmester@gmail.com
Telefonszám	06/87/550-038
Honlap címe	https://www.goganfaikoh.hu/
Az intézmény megnevezése	Sümegprágai Aranyalma Óvoda és Bölcsőde
Székhelye	8351 Sümegprága, Rákóczi u. 38.
OM azonosító	036921
Óvodai csoportjainak a száma	2
Férőhelyek száma	50 (ebből 6 fő SNI)
Ellátási területe	Bazsi és Sümegprága települések közigazgatási területe
Nyitva tartása	Hétfőtől-péntekig: 06:30 -16:30 óráig A nyári nyitva tartást a fenntartó határozza meg.
Igazgató neve	Hujber Jánosné
E-mail	ovoda.sumegpraga@gmail.com
Telefonszám	06/87/352-467
Telephely neve	
Telephely címe	8351 Sümegprága, Rákóczi u. 40.
Bölcsődei csoport száma	1

2. ÓVODAKÉP, GYERMEKKÉP

2.1. ÓVODAKÉPÜNK

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek kettő-és fél, ill. harmadik életévétől az iskolába lépésig. Alapozó jellegű szociális, óvó-védő, szociális, valamint nevelő-személyiségfejlesztő feladatot lát el. Felelőssége a felnővekvő nemzedék nevelésében meghatározó.

Elfogadjuk és tiszteletben tartjuk a család elsődleges nevelő szerepét. A családi nevelés kiegészítésére törekszünk.

Pedagógiai programunk kiemelt nevelési területei a **néphagyományőrzés, a környezettudatos és egészséges életmód kialakítása.**

A hátrányosan változó, rohanó életmód miatt a családok egyre kevesebb időt tudnak a természeti és társadalmi értékeink felfedezésével, megismerésével tölteni. Ezért nevelőmunkánk megtervezésében a kulturális, építészeti, helytörténeti értékeink, valamint a hegyek, erdők közelsége által nyújtott lehetőségek minél szélesebb körű kihasználására törekszünk. A szerzett tapasztalatokat igyekszünk a gyerekek mindennapi életébe beépíteni. Ezáltal alakulhat esztétikai érzékük, a szépre és a jóra való fogékonyságuk.

Az esztétikusan kialakított óvodai környezet, a magára mindig igényes óvodapedagógus, óvodai dajka jó példa a gyermekek számára, a közös gyermeknevelés partnerkapcsolatok lehetőségeit hordozza. A mi feladatunk, hogy ez a kapcsolat minél mélyebb, eredményesebb, gyümölcsözőbb legyen a gyermekek érdekében.

Arra törekszünk, hogy óvodánk olyan legyen, ahol

- érvényesül a szabad játék elsődlegessége,
- a gyermekek minden nap élőszavas mesét hallgathatnak, megismerhetik a magyar gyermekköltészet verseit, népi mondókákat, gyermekdalokat
- lehetőségük nyílik kreativitásuk kibontakoztatására
- érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkör veszi körül őket
- életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően sokszínű tevékenységekben vehetnek részt különös tekintettel a szabad játéokra
- a tevékenységeken keresztül történik az egyéni képességeikhez igazodó műveltségterületek közvetítése, a gyermeki tevékenység a teljes nevelési időben érvényesül.
- biztosítjuk a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetet
- a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekkel való együttélés, a gyermekek, a dolgozók, és a szülők számára elfogadott, a gyermekek számára biztosított az egyenlő hozzáférés elve
- a szeretetkapcsolatok felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek között az egész óvodai nevelést átszövik

- az elfogadás, a megértés, az óvodai dolgozók mintájában nyernek érték közvetítést, ugyanúgy, mint a derű, az őszinteség, a segítség, az egymásra odafigyelés, az udvariasság
- a gyermeki szabadság és a megkötöttség a gyermeki önmegvalósítást, az önkéntességet nem sértő magatartási szokásokban jelenik meg
- hitelességünkkel és mintánkkal a gyermekeken keresztül a családokra is hathatunk: normáinkra, műveltségükre, életvitelükre,
- fogadhatjuk, befogadhatjuk a családok értékeit, esetenként érték közvetítőként is a nagyszülők, szülők hagyományokat vagy művészeti értékeket közvetítő, környezetet formáló tevékenységét
- biztosítjuk a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók, a migránsok önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

2.2. GYERMEKKÉPÜNK

A gyermek mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy személyisége kibontakozásához az óvodában megkapja a segítséget, befogadó, támogató légkörben magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, saját tempójában fejlődhesen. Azt valljuk, hogy a sikeres nevelés feltétele, a gyermek egyedi,- eltérő,- és alapvető szükségleteinek figyelembe vétele, a fejlődés folyamatos nyomon követése.

„A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.” /ONOAP/

Az óvodáskorú gyermek alapvető tulajdonsága a kíváncsiság, a megismerés vágya. Hisszük, hogy minél több tapasztalási, megfigyelési, kísérletezési lehetőséget biztosítunk számára, annál szorosabb kötelék alakul ki az őt körülvevő környezetével, könnyebben alkalmazkodik a közvetlen világához, kialakul ahhoz ragaszkodása, szeretete.

Az esélyegyenlőség mindannyiunk számára fontos érték. Ennek érdekében a gyermekközpontú, inkluzív nevelésünkkel biztosítjuk az egyenlő hozzáférést. Nem adunk helyt semmiféle előítélet kibontakozásának.

Minden gyermek számára biztosítjuk az egyformán magas színvonalú, szeretetteljes nevelést, hogy önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek.

Nevelésünk eredményessége a gyermekekkel foglalkozó felnőttek személyiségétől, kompetenciáitól, hozzáállásuktól is nagymértékben függ.

A gyermekek számára **az óvodapedagógus** személyisége meghatározó, mintát jelent.

Mint modell legyen:

- hiteles
- igényes megjelenésében
- elfogadást, megértést, szeretetet, derűt árasztó
- a gyermekek különbözőségeit tiszteletben tartó

- az egyéni sajátosságokat, eltéréseket figyelembe vevő, támogató • társas kapcsolatok kialakulásának segítője, alakítója.

Tevékenységei során fejezze ki, alkalmazza:

- az egyenlő hozzáférés, a gyermeket megillető jogok biztosítását, tiszteletben tartását
- együtt érző szeretetét
- a gyermekek iránti bizalmát, bátorítást, és következetes támogató magatartását
- sikerorientáltságát, pozitív beállítódását
- pszichológiai, pedagógiai, gyakorlatban szerzett szakértelmét
- a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítését
- igényét személyiségének fejlesztésére
- a fejlődést elősegítő értékek, normák közvetítését
- jó szervező képességét • a differenciálás módszerét
- kooperatív technikákat
- a különböző szociokulturális háttérrel és fejlettségi szinttel rendelkező gyermekekkel az együttnevelésre irányuló, differenciált bánásmódot
- az egyéni módszereket, egyéni fejlesztési programokat úgy, hogy a gyermekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson
- a természethez és a társadalmi környezethez való pozitív hozzáállását, értékrendjét.

Az óvodai nevelés eredményességéhez szükséges az óvodapedagógusok és a nevelést-
oktatást közvetlenül segítő munkatársak összehangolt munkája.

Küldetésnyilatkozat

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik számára értékke válik: az önmegvalósítás öröme, a kulturált magatartási szokások, a másik ember tisztelete, a hazaszeretet, és a szülőföldhöz kötődés. Az óvodai nevelés során minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kap a sikeres iskolai előrehaladáshoz szükséges készségek, képességek fejlődéséhez.

3. NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

3.1 ÁLTALÁNOS PEDAGÓGIAI ALAPELVEK

- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával,

oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésébe biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését, az integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, illetve társadalmi integrálását.

3.2. SAJÁTOS NEVELÉSBŐL FAKADÓ ELVEK

Intézményünkben valamennyi alkalmazottra egyaránt érvényes, munkájukat meghatározó pedagógiai alapelvek mellett megjelennek nevelésünkre jellemző sajátosságok is:

- a gyermeket körülvevő „való világgal” való kapcsolat kiemelt szerepe, a természeti és társadalmi környezet közvetlen megismerése, a benne történő eligazodás segítése, és az értékrend kialakítása, erősítése
- a környezetünkhöz, hagyományainkhoz való viszony alakítása.

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem gazdag óvodai életet teremtünk, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy

- gyermeki tartást, önállóságot biztosít
- s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermeknek
- a felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, s a gyermeknek fontos biztonságérzetet.

Minden gyermek ismerje, s tudja meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy melyek a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

A gyermekek önértékelésének alakulását, igény szintjének növelését reális értékelésünkkel ösztönözzük.

4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA

ALAPVETŐ CÉLJAINK

- az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése
- a gyermeki személyiség kibontakoztatása, fejlesztése, hátrányok csökkentése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének biztosítása, inkluzív nevelés megvalósítása

- sokoldalú képességfejlesztés segítségével a személyiség fejlődésének biztosítása, elősegítése
 - a gyermekek harmonikus és élő kapcsolatának alakítása a természeti és társadalmi környezetünkkel
 - lakóhelyünk hagyományainak, értékeinek megismertetése
 - a gyermekek és a hagyományok közötti érzelmi kötődés kialakítása
 - a gyermekek személyiségének alakulása megfeleljen társadalmunk követelményeinek, megalapozza az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget
 - a pedagógiailag segített, ösztönzött szocializáció, erkölcsi normák kialakításának minél teljesebb megvalósítása
 - az értékeink megőrzése, közvetítése
- Fontosnak tartjuk a sikeres óvoda – iskola átmenet érdekében a készségek, képességek fejlesztését, helyes mintaadással a gyermekek kifejezőképességének, szókincsének bővítését, kommunikációjuk, önkifejezésük fejlesztését.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

5.1. ÁLTALÁNOS FELADATAINK

Az óvodai nevelés feladata a gyermekek testi, lelki és értelmi fejlesztése:

- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítása
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek
- változatos tevékenységek, különös tekintettel a szabad játék lehetőségének biztosítása
- a játékon keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról való gondoskodás
- emberi értékek közvetítése
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

5.2. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

A mai egészségmodell az embert egészében szemléli.

Az emberben a testi, lelki és szellemi tényezők szoros egységben és kölcsönhatásban működnek. Nem képzelhető el egyik változása anélkül, hogy ne hatna ki a másik két tényezőre.

Az óvodáskor különösen jelentős az egészséges életmódra történő felkészítés szempontjából, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi egészségi magatartást jelentősen befolyásolják. A gyermekkori egészségi állapot nem csupán a gyermek egészségét alapozza meg, de kihat a következő generáció egészségére is.

A szükségletek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi állapotának, teljesítőképességének elérését. Ez az állapot lehetőséget teremt arra, hogy később, felnőttként (a gyermek) a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a leegészségesebbet válassza, az egészséget választó képességét kifejlessze.

Az egészséges életmód és az egészséges környezet kölcsönhatásban van egymással. A környezetvédelemhez és megóvásához kapcsolódó szokások, a környezettudatos magatartás, szemlélet megalapozása kiemelt feladatunk. Az egészségvédő magatartás fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

A teljesszerű egészségfejlesztő program célja: a gyermekek egészségi állapotában kedvező irányú változás előidézése.

Vonatkozik:

- az egészséges életvitelre
- a személyi és környezeti higiéniére
- a mozgásos életmódra
- az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre
- az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére
- a környezethez való alkalmazkodás képességére
- környezettudatos magatartásra
- egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választására és
- a másokon való segítségre, valamint
- testi fejlődésük elősegítésére.

Feladataink:

- a gyermekkel való ismerkedés folyamatának elindítása az anamnézis készítésével
- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- összehasonlító mérésekkel az egyéni jellemzők, sajátosságok feltárásának segítése (pl. testsúly, testmagasság, szem, hajszín és méret, láb-kéz stb..)
- minél több idő biztosítása a szabad levegőn végzett tevékenységekre
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása – a nevelőtestület által kidolgozott szokásrendszer alapján
- a vizuális jelek, piktogramok alkalmazásával a szokástanulás többcsatornás megerősítése (egyedül is tudják kontrollálni a cselekedeteiket)
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása

- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A fejlesztés tartalma:

5.2.1. A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését.

A gyermekek gondozásának feltétele az óvodapedagógus, a dajkák, és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel, bizalomkeltő metajelzésekkel közelednek feléjük és tapintatot, elfogadást közvetítenek.

Az óvodapedagógusok a fokozatosság betartásával törekednek arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségletüket. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítják. A befogadás ideje alatt hangsúlyosabban, azután szükség szerint minden gyermekkel, a dajkák bevonásával, együtt végzik a teendőket, hogy megtanulhassák, képesek legyenek az egészséges életmód szokásainak sorrendjét és azok fogásait elsajátítani.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gondozási tevékenységek közben beszélgessen a gyermekekkel, s csak akkor segítsen nekik, ha szükséges, vagy igénylik. Fokozatosan alakítsa ki az önállóságot.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítson a testápolási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- Különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit.
- Teremtse meg az intim feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, egyre önállóbban végezhessek a bőrápolás, fogmosás, hajápolás, az orr tisztán tartása, a WC – használata teendőit.
- Tisztálkodási folyamat során ismertesse meg a gyerekeket az egészségügyi szokásokkal, a helyes sorrendiséggel és technikával, az eszközök használatával, a víztakarékosság módjával.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítsa a gyermekekben.

5.2.2. Egészséges táplálkozás, kulturált étkezés

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása.

A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodában kapják. Ezért figyelemmel kísérjük a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél

kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezeten, a folyamatosság módszerét alkalmazva. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek igyekeznek ezeket megismerni a szülők segítségével, és kellő toleranciával elnézik a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönzik a gyermekeket, megköstoltatják az ételt, de nem kényszerítik az ételek elfogyasztására. Fontos a magas cukortartalmú ételek és italok, magas só tartalmú élelmiszerek fogyasztásának csökkentése.

Az óvodában a magas telített zsír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. mell.

Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában fogyaszthassanak elegendő folyadékot.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa az étkezések kulturált körülményeit. Ízlésesen terített asztalon, folyamatosan, rugalmas időkeretben történik a tízórai és uzsonnázás, önkiszolgálás rendszerében. Az ebédelés közösen, azonos időpontban, naposi rendszerben történik.
- Segítse az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását.
- Kedveltesse meg az ízeket, intenzív rágásra ösztönöznek.
- Egész nap folyamán biztosítsa a folyadék pótlását.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően ismertesse meg a gyerekeket a kanál, villa és kés helyes használatával.
- Fokozottan ügyeljen a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.

Helyi egészségfejlesztési program bővülése:

- egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos mozgás;
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése;
- egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése.
- A szülők segítségével, támogatókkal közösen napi rendszerességgel gyümölcs fogyasztás.
- Az óvodapedagógus adjon tanácsot a szülőknek, hogy az óvodai étrendet otthon milyen egészséges ételféleségekkel egészítsék ki. (pl. Kerüljék a családi étkezés során a „haszontalan”, káros ételek és italok étrendbe állítását.)
- Ismertesse meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében egészségfejlesztő programot tervezzen, (pl. projektek), játékos alkalmat teremtsen arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta-készítés, tízórai összeállítás).
- Teremtsen lehetőséget az egészséges ételek megismerésére különböző tapasztalatszerzések, tevékenységek során (veteményes kertek, szőlőhegy látogatása, stb.).

5.2.3. Személyi és környezeti higiéné (öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés,)

Öltözködés:

Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket. Az óvodapedagógus következetesen kéri a szülőket, hogy többretegűen öltöztessék gyermekeiket. Fontos meggyőzni a szülőket a praktikus, izléses öltözködés előnyéről. Türelmes, meggyőző munkával a szülők jó partnereinkké válhatnak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítson az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a gyermek saját szekrényében.
- Összefüggéseket tárjon fel a gyermekekkel a megfelelő viselet kiválasztásában az időjárás és tevékenységek között.
- Fokozatosan alakítsa ki az önállóságot.
- A szülőkkel való kapcsolattartás során tegyen javaslatot a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására. Például: műszál anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása. Minden gyermek számára váltóruha biztosítása.

Pihenés:

A gyermekek alvásiigényüknek egy részét az óvodában elégítik ki. A nyugodt pihenés feltétele a csend, és a biztonság. Az elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatódalok dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljék át a gyermekek az altatódalok hatására kialakult szendergés állapotát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően biztosítsa a nyugodt pihenés feltételeit.
- Ellenőrizze a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését.
- A gyermekek elalvását segítse a biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában kéthetente, de fertőző betegségek idején hetente- és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt (vagy esetleg a nap folyamán) bevizelnek. A felnőttek a gyermekeket emiatt nem szégyeníthetik meg. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat vezethet eredményre.

Betegségmegelőzés:

Az egészséges életmód alakításának feltétele az egészséges környezet biztosítása. Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, szellőztetés, a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel, szükség szerinti fertőtlenítés.

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozzák a felnőttek mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. Ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés,

hasmenés, bőrpír, erős köhögés estén. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk meggátolni.

5.2.4. Harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának formálásának és fejlesztésének eszközei. Kiemelt jelentőségű az óvodai élet minden pillanatában a kisgyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásainak fejlesztése.

Ebben a követelményben a gyermek testi képességeinek fejlesztése fogalmazódik meg: a tudatos, célszerű, összerendezett cselekvés fejlődésének elősegítése

- az alapvető mozgásfunkciókban (járásban, sietésben, futásban, lépcsőn járásban)
- az emberi kapcsolatokhoz nélkülözhetetlen humán mozgáskultúrában (játékban, feladat-teljesítésben, együttes tevékenységben, segítségben, baleset-megelőzésben és fertőzést megelőző magatartásban)

A mozgásos tevékenységekkel szemben elvárt kritériumok:

- a spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység szerepe hangsúlyozott
- minden nap jelenjen meg az óvodai életben az irányított mozgásfejlesztés
- minden gyermek számára legyen biztosított
- törekedni kell a kooperatív játékok alkalmazására
- egyéni szükségleteket és képességeket vegye figyelembe
- lehetőség szerint a szabad levegőn valósuljon meg

Mindenki ügyes valamiben. A jól megszervezett mozgásos tevékenység minden gyermek számára lehetőséget kínál a saját képességeinek, biológiai életkorának megfelelő saját tempóban való fejlődéséhez. A feltételek biztosítása által fejlődnek képességei, átélheti saját ügyességét, megtapasztalhatja mire képes.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. Biztosítjuk, hogy a gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg, szabadon gyakorolhassák a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön. Emellett a szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését.

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a gyakori rövid prevenciók, fejlesztő tornák, a mozgásigény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha minden nap edzési lehetőségük van. Erre legtöbb lehetőséget a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét.

Gyermekeink biztonsága érdekében a legfontosabb szabályok megtartása, betartása akár életet is menthet.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeket a felnőttek óvják, mivel a gyermek még nem érzi a veszélyt.
- A gyermekek számára biztonságos környezetet alakítson ki.
- Tanítsa meg a gyermekeknek a biztonságos életvitel módját, szabályait.
- Példákon keresztül magyarázza el a biztonsági szabályokat.
- Készítse fel a gyermeket játékos formában arra, hogy mit kell tenni bizonyos veszélyhelyzetekben.
- Saját viselkedésével mutasson példát a biztonsági rendszabályok betartásában.
- A különféle biztonsági eszközöket, berendezéseket rendeltetésszerűen és rendszeresen használja.
- Tanítsa meg a gyermeket saját nevére és címére.
- Tanítsa meg a gyermeknek, hogy bármilyen baj esetén a legközelebbi felnőttől kérjen segítséget.
- Teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermekek megismerkedhessenek a mentők, tűzoltók, rendőrök munkájával.
- A szülőket is tájékoztassa a gyermekbalesetek megelőzéséről, stb. (ilyen jellegű rendezvényeken, szülői értekezleteken).
- A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezelje, szükség esetén javítását, cseréjét kezdeményezze (Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál.)
- Tapasztalatszerzések alkalmával hívja fel a gyermekek figyelmét a közlekedési eszközök helyes használatára, a biztonságos közlekedés szabályaira.

5.2.5. A bántalmazás, erőszak megelőzése

Különösen a sérülékeny társadalmi csoportokban a sérülések és az erőszak jelentős terhet jelent a gyermekek egészsége számára. A gyermekkori sérüléseknek az a nagy kockázata, hogy hosszú távú fizikai következményeket és pszicho-szociális károsodásokat okozhatnak. Különösen nagy a családon belüli erőszak társadalmi terhe.

Az óvodapedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Szülői értekezleteken, illetve egyéb fórumokon felhívja a figyelmet az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság), az erőszakot sugárzó tömeghírközlések és filmek látványának veszélyeire és a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallja a szülőket.

A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

5.2.6. A gyermekek fejlődéséhez szükséges esztétikus, egészséges környezet megteremtése

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A tárgyi környezet megfelel az egészségügyi előírásoknak, esztétikus, nyugtató hatású

színharmóniát áraszt, egyedi, praktikus megoldásokat tartalmaz, kiváló alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

5.2.7. A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.

5.2.8. Anafilaxiás gyermekekre való fokozott figyelem

Az óvoda a diabétesz és a fokozott kockázatú allergiával diagnosztizált gyermekek esetében a szülőnek tájékoztatni kell az intézményt, az intézménynek pedig fokozott figyelmet kell tanúsítani az egészségük megőrzése érdekében. Az óvoda dolgozói szükség esetén használják az életmentő gyógyszert.

5.2.9. A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- képesek mindennapi testi szükségleteik kielégíteni, szabályozni
- a testápolási szokásoknak megfelelően önállóan, figyelmeztetés nélkül tisztálkodnak
- vigyáznak a WC, mosdó tisztaságára, rendjére
- az önellátás, önkiszolgálás teendőit egyedül végzik
- önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek
- öltözködésükben alkalmazkodnak az időjáráshoz
- ruhájukat rendesen elrakják, gombolnak, cipőt fűznek, kötnek
- a környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, segítenek teremrendezésben
- ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, izlésesre törekvés
- esztétikusan terítnek, tisztán, kulturáltan étkeznek
- naposi feladatokat látnak el
- önállóan vizet töltenek a kancsóból
- megfelelően használják az evőeszközöket
- sokat és szívesen mozognak, próbára teszik testi erejüket, ügyességüket
- kudarcokat, sikereket igyekeznek elviselni, kezelni
- önállóan tevékenykednek, észreveszik elvégezhető feladataikat és segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek
- mozgásuk harmonikus, összerendezett
- ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Az ajtókat csendesen nyitják, csukják, az eszközökkel óvatosan bánnak. Észreveszik, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik.

5.3. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodai nevelési folyamat alapvető, átfogó kerete, gyakorlati módszere, eljárásrendszere, amely lehetővé teszi a társadalom szempontjából értékes tulajdonságok, erkölcsi normák alakítását. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés által biztosíthatók a gyerekek fejlődéséhez szükséges tevékenységi formák és társas kapcsolatok, ezért fontos, hogy az óvodapedagógus valamennyi nevelési folyamat megoldásában – az egyéni

sajátosságok figyelembe vételével – a közösségi nevelés elvi megfontolásait, gyakorlati módszereit érvényesítse.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelést segíti, serkenti a szocializáció, amelyet – a családi nevelésre építve – az óvoda folytat, s ezzel tovább szélesíti a gyerek bevezetését társadalmi közegébe. A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodáskorban az utánzás, a mintakövetés, a felnőtt, majd a társ szociális viselkedésének érzelmi indíttatásból fakadó átvétele. Később e minta egyre jobban kiteljesedik és megnyilvánul a gyermek játékában. A szociális érzékenység fejlesztésének összetevője egy belső igény a kapcsolatfelvételre, valamint az erre való képesség. Alakításának eszközei: empátiás átvétel, modellhatás, tudatos szoktatás.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés célja:

a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése, a befogadástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A szűkebb és tágabb környezet megismertetése a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés megalapozása érdekében.
- A gyermekek nevelése annak elfogadására, megértésére, hogy különböznek egymástól.
- Óvodánkba kerülő bármilyen nemzetiségű, migráns gyermek, sajátos szükségletének kielégítése, lehetőség nyújtása kultúrájának megismerésére.

Az óvodapedagógus:

- mindent tegyen meg annak érdekében, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék a gyermeket,
- törekedjen arra, hogy az óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze,
- segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én-tudatának alakulását, engedjen teret én-érvényesítő törekvéseinek,
- teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit,
- nevelje a gyermekeket a másság elfogadására,
- fejlessze a gyermekek erkölcsi (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség,) és akarati (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) tulajdonságait
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, elhanyagolt illetve a kiemelkedő képességű gyermekek nevelését tudatosan tervezze meg.

Az otthonos életkörülmények, barátságos légkör kialakítása terén:

Az óvodapedagógus:

- törekedjen a barátságos, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör kialakítására,
- teremtsen lehetőséget a gyermekek tevékenység-szükségleteinek kielégítésére
- segítse elő, hogy a szokásostól eltérő esemény következtében olykor kirobbanó jó hangulat uralkodjék,
- adjon lehetőséget a gyerekeknek arra, hogy a berendezési tárgyakat, eszközöket elmozdíthassák, átrendezhessék igényeik szerint.

A felnőtt-gyermek kapcsolata terén:

Az óvodapedagógus és valamennyi óvodai dolgozó:

- magatartása legyen határozott, következetes, barátságos, szeretetteljes, őszinte, minden gyerek számára elfogadó és toleráns.

Az óvodapedagógus:

- személyisége modellértékével hasson a csoportszerveződés folyamatára
- törekedjen önmérsékletre a különösen kedvelt gyerekek esetében
- kísérelje meg felfedezni a kevésbé rokonszenves gyerekekben azt a képességet megnyerő tulajdonságot, amelyre a gyerekek iránti valóságos rokonszenve épülhet
- fejezze ki cselekedeteivel szavaiban, hogy mit és miért tart helyesnek, mit, miért utasít el, mi áll távol tőle
- beszéljen magáról, családjáról, élményeiről
- serkentse a hallgatag gyerekeket is megszólalásra, kezdeményezzen velük beszélgetést

Gyermek-gyermek kapcsolat területén

Az óvodapedagógus: állapítsa meg, tartsa számon ki hiányzik és miért. Ügyeljen arra, hogy a gyermek én-tudata megerősödjön, énképe a különböző tevékenység során és a kapcsolatokban differenciálódjon

- ébresztgesse és fejlessze a gyerekek egymás iránti érdeklődését
- segítse, támogassa az egymáshoz közeledő gyermekek tevékenységét
- gondoskodjon olyan együttes tapasztalatokról, élményekről, amelyek a gyerekekben felébresztik az egymás iránti rokonszenvet
- törekedjen arra, hogy egy-egy gyerek hozzá hasonlóan megvigasztalja síró, bánatos társát, s segítsenek egymásnak
- segítse, hogy pozitív tulajdonságok hassanak az egyes baráti kapcsolatokra, csoportosulásokra
- segítse elő, hogy különböző tevékenységek végzése közben több olyan helyzet keletkezzék, amelyben a gyerekek kisebb csoportokban együttműködve közösen oldhatnak meg számukra vonzó feladatokat
- segítse a többnyire együtt játszó mikro csoportokat
- alakítson kisebb csoportokat az egyes feladatok ellátására
- igyekezzen kibontakoztatni minden gyereknek azt a képességét, hogy elgondol, megtervez valamit és azt elfogadtatja

- érje el, hogy minden gyerek belátásból, érzelmi elfogadásból megtanulhassa saját akaratát alávetni másokénak
- szoktassa hozzá a gyerekeket, hogy türelmesek legyenek egymás iránt, hogy viseljenek el kellemetlenebb, fárasztóbb vagy a szokottnál nehezebb helyzeteket is
- törekedjen arra, hogy a gyerekek elfogadják társaik, esetleg a többiekétől eltérő külsejét, viselkedését, beszédét, szokatlan kívánságait, különleges állapotát
- fokozatosan alakítsa a gyerekek tűrő-és konfliktust megoldó képességét
- adjon segítséget annak a gyereknek, aki a másiktól elszenvedett bánatalom, sérelem miatt fordul hozzá
- tekintse meghatározónak a közösség és az egyén, az egyén és a közösség egymásra hatását törekedjék annak elérésére, hogy az ugyanabba az óvodába, de más csoportba járó gyerekek is érezzék, összetartoznak
- teremtsen alkalmat más csoportokkal való kapcsolattartásra az óvodai élet egész folyamatában
- igyekezzen érdeklődést kiváltani a többiekben a társaik mondanivalója iránt (különösen fontos a csoport többségétől eltérően beszélő gyerekek esetében).

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvodapedagógus az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára - egyéni sajátosságait figyelembe véve - érthetővé, vonzóvá tudja tenni. A bátorító nevelés pszichológiáját alapul véve minden kapcsolatban alkalmazzuk az alábbi elveket, melyet a szülőknek is tegyünk érthetővé, alkalmazhatóvá.

A bátorító nevelés elvei

A felnőtt-gyermek kapcsolatában a következő elvek jelenjenek meg:

- A felnőtt próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg - a gyerekeket.
- Parancsolás helyett igyekezzen kérdezni. (Ezzel elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, energiája nincs visszafogva, hanem más irányba terelhetővé válik.)
- A gyermekek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába. (A csoport szeretett bábja ehhez kiváló lehetőséget biztosít.)
- A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
- A felnőtt a gyermekek tevékenységéhez biztosítson nagy szabadságot a határok pontos megjelölésével. Többszöri „határátlépésnél” vezessen be konzekvenciákat.
- Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását. A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy a kiscsoportosulásokat, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
- A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult konfliktusok feldolgozása során. A konfliktust feloldó beszélgetéseket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy véleményt tudjon mondani a történekről úgy, hogy a gyermekek felelősségérzete erősödjön.
- A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a legkisebb elmozdulásnak, fejlődésnek.

- Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.
- A felnőtt - gyermek kommunikációjában világos, egyértelmű, konstruktív beszédhelyzet jelenjen meg, a kívánság és az elvárás megnevezésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélő partner megbecsülése, megértése, a kompromisszumkeresés. Mellőzendő: a megbántás, a hibáztatás, a kritizálás, a kioktatás, a kiabálás, a panaszkodás és a prédikálás. (Az óvodapedagógus minden gyermeknek biztosítsa a személyes perceket, hogy a kapcsolatfelvevő képességüket megerősítse. Ezekben a beszélgetésekben a saját és a mások érzésének elfogadása kapjon hangot.)
- A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalom előlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni.
- A felnőttek tilalom helyett adjanak a gyermekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változásra. A felnőtt örömeivel jelezze dicséretét, s csak félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.
A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához. (A humor a feszültséget feloldhatja, a görcsösséget megszünteti).

Ezeket az elveket nyilvánosságra hozzuk. Értelmezzük az óvoda minden dolgozójával és a szülőkkel is. Kitesszük óvodáink folyosójára, mert ez sugallja nevelési felfogásunkat is.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedés szokásszabályainak betartása. Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, az udvariassági formákat használják.
- A szabályok betartására egymást is megkérlik.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Óvodán kívül, ha találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- Igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, mik a hiányosságaik.
- Érvényesítik kezdeményezőképességüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Értékelik saját tetteiket és az eléjük tárt magatartási formákat.
- Figyelmesen, türelemmel hallgatják meg a felnőttek és társaik közlését, kérdését.

- Vigyáznak a felnőttek és egymás munkájának eredményeire.
- A megkezdett munkát felszólítás nélkül befejezik.
- Ébrednek bennük a közösségi öntudat, örülnek a közösen elért sikereknek.
- Kialakul a csoport élete iránti érdeklődés.
- Elfogadják a tennivalótól függő alá-, fölé-, mellérendelési viszonyokat.
- Képesek egyéni érdekeiket a közösség érdekeinek alárendelni.
- Ha kiemelt figyelmet igénylő társuknál feltűnő, szokatlan megnyilvánulást tapasztalnak, megértéssel fogadják.
- Szükségeiket kielégítését késleltetni tudják.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Önálló véleményalkotásra is vállalkoznak.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

5.4 AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, az óvodai nevelés egészében jelen van.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel történik.

Anyanyelvi nevelés célja:

- az anyanyelv megbecsülésére, szeretetére nevelés
- az anyanyelv fejlesztése
- a kommunikáció különböző formáinak alakítása
- a gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése
- a kommunikációs képesség megalapozása • szókincs és szóbeli kifejezőkészség fejlesztése.

Feladataink:

Az óvodapedagógus:

- biztosítsa a beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkört
- a beszédkedv fenntartása érdekében nevelje arra a gyerekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket
- teremtsen lehetőséget minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására
- tegye képessé a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni
- biztosítsa a gyermekek szókincsének bővítését
- tegye lehetővé a beszédszíntvonal emelését olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni
- fejlessze a beszédmegértést
- fejlessze a beszédtechnikát, gyakoroltassa a helyes kiejtést
- tegye lehetővé a gyermeki kérdések felvetését és azok őszinte megválaszolását

- ismerje fel a beszédhibákat, javítsa megfelelő módszerekkel, logopédus bevonásával
- ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját, táj-, és rétegnyelvi jellemzőit
- mintaadással javítsa a légzéstechnikai, artikulációs, beszédtechnikai hibákat spontán beszédnél, vers- és mesemondásnál
- legyen elfogadó, kezdeményező, együttműködő a kapcsolatteremtésben
- legyen meleg és támogató, határozott és következetes
- eszköztárában szerepeljen a humor
- tárja fel a gyerekek interakciós zavarait, keresse meg azok okait, tapintatosan törekedjék azok megszüntetésére
- éreztesse az egyes gyerekekkel, hogy rá és csak rá figyel
- gyakoroltassa, szoktassa a gyerekekkel a kommunikációval kapcsolatos ismeretek, normák elsajátítását
- az udvariasság nyelvi formáit – elsősorban példaadással – alakítsa ki és használtassa (kérem, köszönöm, köszönés, stb.)
minél több alkalmat teremtsen a nyelvi információkkal kísért mozgásos megtapasztalásra. A preventív mozgásfejlesztés a kognitív mozgásfejlesztés mellett a szociális fejlettség, érettség- és ezáltal a beszéd és kommunikáció intenzív fejlesztéséhez vezet
- biztosítson olyan együttes élményeket, amelyekkel a szociokulturális helyzetből adódó tapasztalathiány leküzdhető, a gyermekek nyelvi-kommunikációs hátránya behozható, a nyelvi-kommunikációs készség fejleszthető, kiteljesíthető.

Az anyanyelvi nevelés megvalósítását segítő eszközeink:

- helyes mintaadás
- beszélgető körök
- személyes percek
- témafeldolgozások
- a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása – „Csak tiszta forrásból”
- a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel.

Értelmi fejlesztés és nevelés

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti, és társadalmi környezetről.

Feladataink:

- a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése
- különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- a gyermekek meghallgatása
- a gyermeki kérdések és a válaszok igénylésének támogatása

- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése
- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A nem magyar anyanyelvű gyermek esetében a felnőttek tartják természetesnek, hogy a gyermek elsősorban anyanyelvén beszél.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása kapcsolata más nevelési területekkel:

Az anyanyelvi, kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka, az óvodai élet minden területét. A tevékenységek mindegyik fajtája a napi nevelőmunka során folyamatosan

jelen van.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Tisztán ejti a magán-és mássalhangzókat.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- A gyerekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.
- Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- Tevékenységekben aktívan részt vesz.
- Képességei alapján alkalmassá válik az iskolai élet megkezdésére.

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az óvodai élet megszervezésénél elsősorban a gyermekek mindenek felett álló érdekeit vesszük figyelembe.

A gyermek legfőbb tevékenysége a játék, ezért a napirendünket is úgy állítjuk össze, hogy a legtöbb időt a gyerekek ezzel tölthessék. A különböző tevékenységeket úgy szervezzük meg, hogy a gyermekeknek meghagyjuk a szabad választás lehetőségét, a teljesítménykényszer elvetésével. Törekszünk arra, hogy minél kevesebb kötöttséggel terheljük a gyerekeket (folyamatos napirend).

Szakmai elhivatottságunkkal mindent elkövetünk a gyermekek biztonságos, egészséges, esztétikus környezetének kialakítására.

6.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Csoportok száma	2
Óvodapedagógusok	4
Dajkák	2

Az óvodai nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személye meghatározó.

Fontos, hogy az óvodapedagógus és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak összehangolt munkájukkal járuljanak hozzá a nevelőmunka eredményességéhez.

Az óvodapedagógusok vonják be a dajkákat a közösségi élet és az egészséges életmód, szokásainak megtervezésébe, megvalósításába, a szabad játéktevékenységekbe.

Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését képzett szakemberekre bizzuk.

6.2 TÁRGYI FELTÉTELEK

Intézményünk rendelkezik a programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az épület, az udvar berendezését úgy alakítottuk ki, hogy a lehető legjobban szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítsa egészségük megőrzését, nevelését, fejlesztését. Intézményünk esztétikus tárgyi környezete egyúttal segíti a gyermekek és a szülők környezettudatos magatartásának kialakítását is.

Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere **az óvodaudvar**:

- Az udvaron környezet-és gyermekbarát játékok állnak óvodásaink rendelkezésére.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a különböző csoportokba járó gyermekek együtt játszhatnak.
- Az udvar esztétikai szépségét a sok szép fa, cserje adja.
- A labdajátékokhoz megfelelő nagyságú terület áll a gyermekek rendelkezésére.
- Kerti munkához szükséges eszközök, szerszámok az udvari tárolóban találhatóak.

A belső terek kialakításánál arra törekedtünk, hogy a tartalom és a forma egysége erősödjön. A tárgyi környezet megfelel az egészségügyi előírásoknak, esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, egyedi, praktikus megoldásokat tartalmaz, kiváló alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

Csoportszobák:

- A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele biztosítja a gyermekek jó közérzetét, s egyben jó mintát ad a szülőknek is.
- A csoportterem színben, formában, méretarányban, a díszítés anyagának tudatos összeválogatásával vannak megkomponálva.

- **Többfunkciósak:** alkalmasak a szabad játéokra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre.
- A természetes világítás miatt az ablakokat szabadon hagyjuk, tűző nap esetén az árnyékolást biztosítjuk.
- A személyes perceknek, napi mesélésnek, drámajátékoknak, bábozásnak esztétikus mesesarkot alakítottunk ki. Itt található párnák, meseszék, kincsesláda, bábok, könyvek, gyertyák, magnó, albumok a tanult mondókékről, versekről és a mesékről stb.
- Az ábrázoló tevékenységekhez elkülönített helyeken a gyermekek nyugodtan rajzolhatnak, barkácsolhatnak, mintázhatnak, festhetnek, és mindent megtalálnak, ami a vizuális, téri alkotáshoz szükséges. Képalakításhoz különböző méretű rajzlapok, színes papírok, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctoll, viaszkréták, fonalak, anyagok, madzag stb. Plasztikai munkához agyag, gyurma, fadarabok, termések, magok, kavicsok, szövőkeretek, fonalak, stb.
- A séták és kirándulások alkalmával talált „kincseket” a csoportokban kialakított élősarokban gyűjtjük.
- A nagymozgásos játékok eszközeit használjuk a csoportszobákban is.
- Különböző kézi szerek a zenés-mozgásos tevékenységekhez, pl. labda, babzsák, kisebb-nagyobb karika, rövidebb-hosszabb szalag, bot, zsebkendő, stb. megtalálhatók a csoportokban, illetve a tornaszobában.
- Számos szakkönyv és módszertani kiadvány segíti nevelőmunkánkat, amit folyamatosan gazdagítunk.

Az **öltöző** berendezése, világítása, fűtése, szellőzőtsége minden feltételt biztosít a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez.

A **mosdó**ban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését. A mosdókban lévő WC-kben térelválasztó és függöny biztosítja az intimitást.

A gyermekek fejlesztéséhez a tárgyi feltételek többnyire adottak.

6.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvodai nevelés a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, melyben a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a dajkákkal, pedagógiai asszisztensekkel.

A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi-lelki harmónia megteremtésének. Az egész nap során érvényesül a folyamatosság, a rugalmasság elve. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására törekszünk, szem előtt tartva a játék elsődleges szerepét. A kötetlen szervezési forma kiváló lehetőséget biztosít a differenciált, egyéni sajátosságokat figyelembe vevő bánásmódra, a fejlődés megfigyelésére, fejlesztésre.

A gyermekek tanköteles korukat megelőző nevelési évben naponta 45 perc időkeretben egyéni terhelhetőségüknek megfelelően differenciált feladatokkal iskola-előkészítő fejlesztő tevékenységben vesznek részt. A foglalkozások lehetőség szerint külön helyiségben /fejlesztő szoba/ valósulnak meg egy óvodapedagógus irányításával.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése rögzítésre kerül. A tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítését is tartalmazza a dokumentum.

Az óvodai nevelést meghatározó jogszabályok, az Alapító okirat valamint az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján elkészített dokumentumaink:

- SZMSZ
- Házi rend
- Pedagógiai program
- Csoportnapló (az óvodai nevelés tervezése) – Fejlődési Napló (fejlettségmérő dokumentum) OviKréta felületén.

A gyermek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. A jó napirend folyamatos, rugalmas, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A Sümegprágai Aranyalma Óvoda és Bölcsőde napirendje:

Időtartam	Tevékenység
6,30 - 10,30	Gyermekek fogadása, játék a csoportszobában vagy szabadban, Folyamatos tízórázás. Tevékenységekben megvalósuló tanulás. Testápolási teendők
10,30 – 11,45	Játék, mozgás a szabadban. Tapasztalatszerző séták, megfigyelések, cselekvéses tanulás
11,45 - 13,00	Előkészületek az étkezéshez, ebéd, mosdóhasználat, készülődés a délutáni pihenéshez
13,00 – 14,30	Pihenés Folyamatos felkelés
14,30 – 16.30	Ébresztő, mosdóhasználat, uzsonna, játék összevont csoportban, hazabocsátás

Az ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések

Szüret az óvodában	szeptember közepe
Mihály napi vásár	szeptember 29.
Népmese napja	szeptember 30.
Zene világnapja	október 1.
Márton nap	november 11.
Advent	november vége, december
Mikulás	december 6.
Karácsony	december közepe
Farsang	február, hamvazó szerda előtti időszak
Március 15. nemzeti ünnep	március
Húsvét, Locsolkodás	március, április
Anyák napja	május eleje
Gyermeknap	május vége
Nagycsoportosok búcsúztatása/ évzáró	május vége, június eleje
Zöld jeles napok	
Állatok világnapja	október eleje
Víz világnapja	március 22.
Föld napja	április 22.
Madarak és fák napja	május 10.

6.4. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Az óvoda és a család

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a családdal együtt, a családi nevelést kiegészítve segíti a gyermekek fejlődését. A szülő tud legtöbbit a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusoknak van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, amely alapján hatékony segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. Korrekt, partneri együttműködésük elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Az óvoda körültekintően szervezi meg, szabályozza a szülőkkel együtt kialakított együttműködés formáit, mely a folyamatos információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit és a fejlődés eredményeit hivatott közvetíteni. A szülők,

nagyszülők segítik az óvoda érzelmi, szociális, esztétikai nevelését, hogy az óvoda a választott értékeit minél magasabb szinten tudja teljesíteni.

Alapelveink:

- A nevelésben az óvoda elismeri a család elsődlegességét.
- A kapcsolattartást az őszinteség, a tisztelet, az empátia, a segítő szándék jellemezi.
- A kapcsolat a tapintatra épül, az előítéletektől mentes, a titoktartási kötelezettséget betartja.
- Az együttműködésben a gyermekek mindenképp felett álló érdeke érvényesül.
- Fontos, hogy minden egyes családdal az együttműködés, a segítség legmegfelelőbb módját megtaláljuk, különös tekintettel a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek esetében.
- A kapcsolattartásban is érvényesüljenek a szülők jogai és kötelességei.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismerje meg és tartsa tiszteletben a család elsődleges szerepét.
- Előítéletektől mentesen közeledjen a családhoz.
- Ismertesse meg a szülőket Pedagógiai Programunk, Házirendünk és az SZMSZ tartalmával.
- Igény szerint fogadóórán, illetve rendszeresen tájékoztassa a szülőket gyermekük fejlődéséről.
- Hallgassa meg a szülők véleményét, gondjait, hogy a megoldást közösen kereshessék meg.
- Adjon a neveléshez tanácsokat, nyújtson segítséget.
- Az év folyamán többször is tartson nyílt napot.
- Szülői értekezleten oldott hangulatú beszélgetésre, jól kiválasztott, a szülők érdeklődését is kiváltó téma megvitatására törekedjen.
- Lehetőség szerint látogasson el a család otthonába még a gyerek óvodába lépése előtt, illetve szükség esetén.
- Biztosítsa a családi beszoktatás lehetőségét.
- Vonja be a szülőket egyes programok szervezésébe, lebonyolításába (séta, kirándulás, közös rendezvények).
- Adjon lehetőséget arra, hogy a szülők kinyilváníthassák elégedettségüket, igényeiket.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

- Szülői értekezlet: júniusban (tájékoztató a leendő óvodások szülei részére), illetve az adott nevelési év munkatervében meghatározottak szerint.
- Nyílt napok: szülői igény, óvodapedagógus kezdeményezésére, egyeztetés alapján.
- Közös programok, rendezvények, kirándulások, munkadélutánok, jeles napok alkalmával.
- családi befogadás, (kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, szokásokat, s mintát kapjon a gyermeke neveléséhez)
- a napi kapcsolattartás, (elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő a gyermekével történt fontos eseményről még azon a napon értesüljön)

- félévi beszélgetések a gyermekek fejlődéséről (a gyermekek egyéni dokumentuma alapján végzett korrekt tájékoztatás megszervezése)
- fogadó óra (szülői vagy óvodapedagógus kezdeményezésre)
- igény és elégedettségi vizsgálatok (az óvoda évenként felméri a szülők igényeit, elégedettségét, elégedetlenségét. Az eredményeket nyilvánosságra hozza. A felvállalható igényekre intézkedési tervet készít).
- A Szülők Közössége koordináló és kezdeményező a folyamatos együttműködésben.

Az óvoda és az iskola

A gyermek az óvodaskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Az iskolával igyekszünk olyan tartalmas kapcsolatot kialakítani, melyben ezt az átmeneti időszakot, a gyermekek zavartalan iskolakezdését megsegítjük.

A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez.

A kapcsolattartás formái: látogatások, tapasztalateserék, tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, várható alkalmazkodási nehézségekről, értekezletek, munkaközösségi foglalkozások, továbbképzések, egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel, közreműködés és a közvetlen partneri kapcsolatok megbeszélése, tervezése, értékelése.

Az óvoda és a művészeti együttesek, civil szervezetek

Törekszünk arra, hogy jó kapcsolatot alakítsunk ki a környezetünkben működő művészeti együttesekkel, alkotókkal. Velük együttműködve tudjuk elérni, hogy a zene, a tánc, az alkotások, a környezet esztétikai értékei megjelenhessenek az óvodáinkban.

A kapcsolattartás formái: kapcsolatfelvétel, együttműködési megállapodások megkötése, látogatások megbeszélések, egymás rendezvényein való részvétel.

Család és gyermekjóléti szolgálat

Együttműködésünk folyamatos, kölcsönös. Jelzőrendszer mindkét partner részéről jól működik.

A kapcsolattartás formái: látogatás, tájékoztatás, megbeszélések, értekezletek, rendezvényeken való részvétel.

Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Sümegi Tagintézménye

Kapcsolatunk speciális, szakemberek segítenek a gyermekek szűrésében, a szülők tájékoztatásában, a fejlesztésben.

A kapcsolattartás formái:

- logopédiai ellátás
- segítségnyújtás a gyermekek fejlesztésében
- nevelési tanácsadás
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága

A gyermekek SNI státuszának megállapítása, a további teendők kijelölése.

A kapcsolattartás formái:

- felülvizsgálati kérelmek jelzése
- Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Sümegi Tagintézménye által továbbküldött gyermekek vizsgálatát elvégzik, a szakértői véleményeket kiállítják, melyek alapján a szükséges intézkedéseket megteesszük.

Regionális Pedagógiai Szolgáltató KutatóKözpont

Elsősorban szakmai munkánkat segítik.

A kapcsolattartás formái:

- továbbképzések
- értekezletek
- szakmai napok

Egészségügyi intézmények

Megállapodás és munkaterv alapján.

A kapcsolattartás formái:

- szűrések (védőnő, orvos, fogorvos, ...)
- problémák jelzése
- megbeszélések, egyeztetések

Az intézmény fenntartójával való együttműködés

Cél: A kapcsolat lehetőségeinek folyamatos felülvizsgálatával az intézményfenntartóval, illetve annak munkatársaival való eredményes és hatékony együttműködés kiemelten az alábbi tartalmak vonatkozásában:

- a beszámoltatás szempontjainak és eljárásrendjének kidolgozása, működtetése
- adatszolgáltatás rendjének szabályozása
- egyéb kapcsolattartási tartalmak

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata elsősorban a következő főbb területekre terjed ki:

- az intézmény Alapító okiratának módosítására
- pénzügyi-, gazdálkodási tevékenységére, az éves költségvetés jóváhagyása, elfogadása, módosítása
- intézményünk ellenőrzése gazdálkodási szempontból
- intézményünk ellenőrzése működési szempontból
- intézményünk ellenőrzése törvényességi szempontból
- intézményünk ellenőrzése a szakmai munka eredményessége tekintetében
- intézményünk ellenőrzése a gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedések tekintetében
 - intézményünk pedagógiai programjában meghatározott feladatok végrehajtásának, a pedagógiai-szakmai munka eredményességének értékelése
 - az SZMSZ, Pedagógiai Program készítésénél, módosításánál a dokumentumok jóváhagyása, illetve a házirend esetében a többletköltség esetén a jóváhagyás.
 - Továbbképzési program, Beiskolázási terv jóváhagyása
 - a Pedagógiai program, a Házirend, valamint a SZMSZ ellenőrzése
 - Teljesítmény értékelési rendszerben való közreműködés

Történelmi egyházakkal

A Köznevelési Törvényben meghatározottaknak megfelelően helyet és időt biztosítunk a „játékos hitoktatáshoz”.

7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

7.1. JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyerek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék tájékozódó tevékenységgé. A játék fejleszti a gyerekek személyiségét: mozgását, értelmi képességeit, a társas kapcsolatokat, elősegíti a kreatív együttműködést, közlési vágyat ébreszt. A játék folyamán közelivé és elfogadhatóvá válnak a viselkedési szabályok, alakul ízlésük.

Az „én-tudat” mellett fejlődik a közösségi érzés, a „mi-tudat”. Sajátos módon újra élik élményeiket.

Alapelveink

Az óvodapedagógus:

- tartsa tiszteletben a gyermeki játék önállóságát, helyezze előtérbe a szabad játékot
- törekedjen arra, hogy a tapasztalatszerzés pozitív érzelmeket váltson ki, élménnyé váljon, amit a gyermek a játékában megjeleníthet
- hagyja, hogy lehetőség szerint a gyerekek maguk oldják meg konfliktusaikat
- igyekezzen pozitív fordulatot adni a játéknak, ha a játék tartalma nemkívánatos viselkedési formák kialakulását váltja ki
- vegye figyelembe a fejlődés egyéni sajátosságait
- tartsa lényegesnek, hogy a közös játékban a gyerekek érdeklődéssel, aktivitással, igazi játékkedvvel vegyenek részt, hogy minden gyerek szabadon és minél elmélyültebben játsszon
- legyen mindig rendelkezésre álló, együttműködésre és segítségre kész partner, akihez bármikor, bármilyen problémával szívesen fordulnak a gyerekek
- tegye lehetővé, hogy a gyermekek önkéntessége érvényesülhessen a játéktéma, eszköz megválasztásában
- tartsa tiszteletben, hogy a gyermekek játszótársukat szabadon választhassák ki, s hogy a gyermek gyermeki jogán akár el is utasítsa a hozzá közeledőt.

A játéktevékenység célja:

- a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése
- az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása

- minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék, s a játékos, cselekvésen keresztül megvalósuló tanulás.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- teremtsen meg az elmélyült játék feltételeit: megfelelő csoportléghőmérsékletet, helyet, időt; egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagokat, eszközöket, játékszereket
- biztosítsa minél több élményszerzési lehetőséget a különböző játékformákhoz
- tegye lehetővé, hogy a gyermekek saját elgondolásukat valósítsák meg a játékban
- tudatos jelenlétével biztosítsa az elmélyült játék kibontakozását
- a folyamatos napirenddel biztosítsa a szabad játék túlsúlyának érvényesülését
- a játék megfigyelésénél alkalmazza az „értő figyelmet”
- ismerje meg a gyermek otthoni játékfeltételeit
- segítse a gyerekeket, hogy a különböző élethelyzetekben és tevékenységekben növekedjék önállóságuk
- törekedjen arra, hogy a gyerekek az óvodába érkezéstől a hazamenetelig sokféle játékot indíthassanak el és szervezhessenek önállóan
- a magányosan játszó gyerekeket segítse abban, hogy a közös játékba is bekapcsolódhassanak
- alakítsa ki a legmegfelelőbb helyet a gyerekek szabad mozgása, a játék térbeni kibontakozása, az egymás mellett játszó csoportok és az egyedül játszó gyermekek számára
- biztosítsa az elmélyült, nyugodt játékot és az ehhez szükséges helyet az udvaron, játszótéren és kirándulások alkalmával is
- szoktassa a gyerekeket ahhoz, hogy önállóan alakítsák ki maguknak a játékhoz szükséges helyet
- biztosítsa esztétikus, veszélytelen, jó minőségű, lehetőleg természetes alapanyagú eszközöket
- a játékszereket könnyen elérhető helyen helyezze el
- igyekezzen megismerni a gyermekek óvodán kívüli tapasztalatait
- közvetítse a társak felé azt, hogy a szomorúakat, elesetteket, bátortalanokat felkarolni, segíteni kell, a rendbontókat pedig tapintatosan megszelídíteni
- ügyeljen arra, hogy a különböző mozgásos játékot játszó gyerekek tekintettel legyenek egymásra, ne zavarják egymást, kíméeljék egymás játékát
- hívja fel a figyelmet a jelentéktelennek látszó szerepek vonzó, érdekes tartalmára
- a félénk, bátortalan, passzív vagy csoportba újonnan érkező gyerekeket kapcsolja be a játékba, szerepvállalásukat kísérelje figyelemmel, segítsen nekik a tapasztalatszerzésben, buzdítsa őket, játsszon velük együtt
- alakítsa ki a gyerekekben azt az igényt, hogy maguk készítsék el a játékukhoz szükséges eszközöket
- teremtsen meg a feltételeket, hogy a gyerekek játékidőben bármikor barkácsolhassanak, annyi segítséget nyújtson, amennyit a gyerekek igényelnek és amennyi feltétlenül szükséges

- adjon lehetőséget a gyerekeknek arra, hogy mese-, vers-, filmélményeik alapján elképzeléseik, szándékaik szerint formálják át vagy tovább a történetet, válasszák ki a szereplőket
- tegye lehetővé, hogy a mesék hőseinek tetteit, a cselekmény menetét, a szereplők mondanivalóját, hangját stb. a gyerekek saját elgondolásaik alapján játsszák el
- igyekezzék elérni, hogy minden gyerek megtalálja a neki legmegfelelőbb építő és konstrukciós elemeket, tanítsa meg az eszközök használatára, az anyagok kezelésére
- játékszerű metódusai legyenek szituációtól függőek. A gyermekek, ha nyugodtan játszanak, az óvodapedagógus irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni.
- a kiscsoportosok esetében - ha szükség van rá - legyen játékot kezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játékhelyzetben is legyen támogató, engedő és elfogadó.
- segítsen a kevésbé kreatív, ötletszegény gyermekek játékában
- avatkozzon be a tevékenységbe, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, nyugodt játékát.

A gyermekek játék tevékenységei

Gyakorlójátékok:

- megismerik az ismétléses cselekvések közben az anyagokat, eszközöket
- ismerkednek a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével
- a szerepjáték és konstruáló játék elemeiként játsszák a gyakorló játékot • hangokat, szavakat, mondatokat dallamokat ismételnék, „halandzsáznak”
- ritmikus mozgást végeznek.

Szimbolikus játék:

- jellegzetes cselekvéseket, műveleteket utánoznak
- élethelyzeteket alkotnak újra
- szabályokat követnek (egyénenként és csoportokban)
- elfogadják és betartják a játékszabályokat
- beépítik a környezet jelenségeit, eseményeit önálló vagy csoportos játékba
- utánozzák - különösen a hozzájuk érzelmileg közel álló - felnőtteket és társaikat
- megjelenítik a felnőttek és a gyerekek közti kapcsolatokat
- cselekvéseket hangolnak össze
- közös játékokat szerveznek meg a szerepjáték témájának megfelelően

Konstruáló játék:

- összerakosgató, összeszerelhető játékszerekkel játszanak egyéni elképzelések alapján
- homokból különböző formákat alakítanak ki
- az építést, konstruálást szerepjátékhoz kapcsolják
- a valóság tárgyaihoz hasonlót készítenek
- bonyolultabb alkotásokat hoznak létre
- különböző anyagokat, eszközöket kombinálnak egyéni ötletek alapján

Szabályjáték:

- mozgásos játékokat játszanak

- dalos-és mondókás népi játékokat játszanak: fogócskák, bújócskák, körjátékok, szembekötődik, labdajátékok, mozgásos versenyjátékok
- értelmi képességeket fejlesztő játékokat játszanak: társasjátékok, kirakók, dominó, kártyajátékok, stb.
- nyelvi játékokat játszanak
- drámajátékokat játszanak.

A játék kapcsolatai más nevelési területekkel, tevékenységi formákkal

A játék kapcsolatban van:

- a külső világ tevékeny megismerésével, mert a játék útján ismerkednek a gyermekek a világgal, a tárgyakkal, a tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel; a játékban megjeleníti a szerzett tapasztalatokat
- az érzelmi, erkölcsi, és értékorientált közösségi neveléssel, mert a játékban közelivé és elfogadhatóvá válnak a viselkedési szabályok; megnyilvánulnak és fejlődnek a társas kapcsolatok, együttműködés szabályai; önérdkek alárendelődnek a közösségének
- a mozgással, mert segíti az új mozgásformák kialakulását, gyakorlását; minden játéktevékenység mozgás és minden mozgás játékosan valósul meg
- az anyanyelvi neveléssel, kommunikációval, mert a játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek, fokozódik a gyerekek beszédkedve, a beszédkedv ösztönzi a nyelvi kommunikációs készség fejlődését
- verseléssel, meséléssel, mert a játék ösztönzi őket az ismert mondókák, versek, mesék ismételtetésére, mondására
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc, mert a közös játék során feleleveníthetők a hagyományok, népi játékok; éneklésre, mondókázásra készíti a gyerekeket a sok játéksituáció
- rajzolás, mintázás, kézimunkával, mert a saját játékukhoz készített eszközök kreatívabb megoldásokra ösztönzik őket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek képesek kitartóan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték. Ehhez a gyermekek önállóan kialakítják a teret, és eszközöket biztosítanak.
- Egymás ötleteit, javaslatait meghallgatják, elfogadják, a közösen alkotott szabályokat betartják és betartatják,
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.
- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.
- Figyelmeztetik egymást a szabályok betartására.
- Versengenek egymással.
- Játék helyzetben újraalkotják élményeiket.

- A társak a játék során cselekvéseiket összehangolják.
- Kiegészítő játékszereket készítenek.
- A játékhoz készített eszközöket felhasználják további játékok során.
- Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját.
- Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről.
- Képesek szerepvállalásra.
- Képesek szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékeszközök kiválasztására.
- A játéktémát napokon keresztül folytatják.
- Az építés, konstruálás gyakran a szerepjátékhoz kapcsolódik.
- Bonyolultabb alkotásokat hoznak létre, az eredményességre törekcsenek.
- Az elképzelt modell egyre pontosabb a valóséhoz viszonyítva.

Különböző anyagokat, eszközöket kombinálnak.

7.2 VERSELÉS, MESÉLÉS

A mese és a vers emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít. Fontos szerepe van a gyermek pszichés nevelésében, az anyanyelv, a fantázia fejlesztésében, a teljes személyiség kialakításában.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

Alapelveink

Az óvodapedagógus:

- a művek kiválasztásakor érvényesítse a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság és a tradicionális értékek tovább élését
- építsen spontán adódó helyzetekre, a kedvező körülmények kivására, előidézésére
- álljon készen a megfelelő alkalmak felismeréséhez és megragadásához: sok mondókát, verset, mesét tudjon
- éreztesse, hogy a mesemondás a nap lényeges eseménye
- törekedjen a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolat megteremtésére
- előadásmódjában nyilvánuljon meg személyisége
- lehetőleg ne szavaltassa a gyerekeket kórusban.

A tevékenység célja:

- az óvadás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítása
- a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása elsősorban a népmesék segítségével
- a mesék mágikussága, a csodás meseélmények, a versek zeneisége, rímeinek csengése, valamint a mesék feldolgozása, adjon a gyermekeknek igazi irodalmi művészi élményt

- a mindennapi **élőszavas** mesélés biztosítsa a kisgyermeknek lelki nyugalmát, lelki békéjét
- a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- a verselés, mesélés anyagához a **magyar gyerekköltészetből, a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok dajkái hagyományokból**, valamint a népi, a klasszikus, és a kortárs irodalmi művekből válogasson a gyermekek életkorának megfelelően
- teremtsen lehetőséget naponta többször a mesélésre, verselésre, mondókázásra
- biztosítsa a meséléshez szükséges nyugodt, meghitt környezetet
- előadásmódjában érvényesítse a beszéd zenei elemeit
- teremtsen lehetőséget a gyerek önálló szöveg-és mese, mondásához
- készítse a gyerekeket a mesefeldolgozásra
- segítse elő, hogy megfelelő eszközökkel el is dramatizálhassák, bábozhassák a gyerekek a meséket
- a vers, mese, dramatikus játékok illusztrálásához csak olyan kellékeket használjon, amelyek elősegítik a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását
- ösztönözze a gyerekeket saját vers-és mesealkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására
- adjon lehetőséget a gyakori ismétlésre, többszöri feldolgozásra
- a mesehallgatásra utaló ismétlődő szokásokkal teremtsen meg a mesemondás hangulatát (pl. zenei szignál, mesepárnák, mesegyertya)
- egy mesét egy, vagy két hét alatt dolgozzon fel úgy, hogy a második héten eljátszhassák, megjeleníthessék a különböző mesealakokat, kiemelhessék a mese mondanivalóját, megerősítve pl. egy közmondással
- ha a csoportban vannak nem magyar anyanyelvű gyermekek is, akkor alkalmanként az ő anyanyelvi népmesekincséből is válasszon egyet-egyét
- ha vannak helyi, családi szájhagyományban élő mesék válasszon közülük is
- ösztönözze a szülőket arra, hogy otthon is rendszeresen meséljenek a gyermekeknek, mondogassanak verseket
- fordítson kiemelt figyelmet az ezen a területen jó adottságokkal rendelkező gyermekekre.

A gyermekek tevékenységei

- Irodalmi műveket, az óvodapedagógus történeteit, illetve a gyermekek által kitalált meséket, verseket hallgatnak.
- Verset, mesét, mondókát mondanak:
 - mondókák: népi mondókák, kiszámolók, felelgetők, csiklandozók, kiolvasók, állathívogatók, altatók, ébresztgetők...

- mesék: állat-, tündér-, tréfás mesék, népmesék, műmesék, folytatásos mesék, verses mesék ...

- versek: népköltészeti alkotások, klasszikus és mai gyermekversek.

- Könyveket, folyóiratokat nézegetnek.
- Elbábozzák, dramatizálják irodalmi élményeiket.
- Filmet, (mese, versösszeállítást, népszokásokat...) néznek diavetítőről, videóról.
- Színházi előadásokat, bábelőadásokat tekintenek meg.

A verselés, mesélés kapcsolata más nevelési területekkel, tevékenységi formákkal

A verselés, mesélés kapcsolatban van:

- az anyanyelvi neveléssel, mert az irodalmi élmények, azok befogadása során gyarapodik a gyermekek szókincese, fejlődik kifejezőképességük, kommunikatív viselkedésük. A felidézés dramatikus és bábjátékkal biztosíthatja az újra átélést, mely egyúttal fejleszti a nyelvi emlékezetet, lehetőséget ad az összefüggő beszéd és a párbeszéd gyakorlására
- a játékkal, mert a versek, mondókák, mesék játéktémákat kínálnak számukra szerepjátékukhoz, illetve minden játéktevékenységüket színesítik, gazdagítják
- külső világ tevékeny megismerésével, mert a népi és irodalmi művek témái sok lehetőséget kínálnak közvetlen környezetünk megismerésére, a hagyományaink felelevenítésére
- az ének, zene, énekes játékokkal, mert mondókázás, mesélés közben fejlődik beszédritmus érzékelésük, hangok tiszta képzése, beszédhangok pontos észlelése
- a mozgásfejlesztéssel, mert többnyire a játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek érzéki-érzelmi élményeket adnak
- rajzolás, festés, mintázás, kézi munkával, mert a vers, mese élmények fantáziadús alkotásokra ihletik a gyermekeket
- érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi neveléssel, mert a mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, olyan kapcsolatokat, helyzeteket mutat fel a gyermekek számára, amelyek megértésére más eszközökkel ebben az életkorban nincs mód.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Egyénenként vállalkoznak a mesék, versek és a mondókák elmondására.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak
- A gyerekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak.
- Több mesét, verset, mondókát képesek emlékezetből felidézni.
- Tudnak történeteket, verseket kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.
- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a feltételek kialakításában.
- A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Van néhány kedvelt mesehősük, a vele megtörtént dolgokat beleviszik játékukba, elbábozzák, dramatizálják.

- Jellemző képek alapján felismerik az egyes meséket.
- A meséskönyvek képeit önállóan is szívesen nézegetik, a képekről mesélnek.
- Vigyáznak a könyvekre.

7.3. ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, népi játékok, táncok és a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Alapelveink

Az óvodapedagógus:

- vidám játékokkal, sokféle formában szerezzen a gyerekeknek közös élményt
- segítse a gyerekek kezdeményezését, aktivitását
- ügyeljen az éneklés könnyedségére
- a zenehallgatásra szánt anyag összeállításánál a zene szépségét és művészi értékét vegye figyelembe
- engedje, hogy a zene hasson sajátos művészi módon
- a zenéhez való viszonya legyen modellértékű.

A tevékenység célja:

- az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a dallam, a ritmus, a mozgás szépségének, a közös éneklés örömeinek felfedezése
- a népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerésének, tovább élésének segítése
- közös énekes játék örömeinek megéreztetése a gyermekekkel, hogy azon keresztül formálódjon zenei ízlésük és az esztétikai fogékonyságuk
- a gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket
- zenei érdeklődés felkeltése, zene iránti nyitott befogadóképesség kialakítása, zenei ízlés formálása.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- biztosítson nyugodt, megfelelő érzelmi légkört a zenei élmények befogadására
- vegye figyelembe a zenei feladat és anyag kiválasztásánál a csoport, a gyerekek egyéni fejlettségi szintjét, kövesse a fokozatosság elvét
- napközben többször is énekeljen, mondókázzon, dúdolgasson, találjon ki játékos mozdulatokat, hogy kedvet ébresszen a gyerekekben az utánzásra, énekelgetésre
- biztosítsa, hogy a gyermekek önállóan is kezdeményezzenek zenei tevékenységeket,
- fejlessze a gyermekek zenei képességét, zenei kreativitását
- ösztönözze a gyerekeket a tiszta, szép – csoportos és egyéni – éneklésre
- minél több lehetőséget biztosítson arra, hogy a gyerekek megismerhessék környezetük hangjait

- ismertesse meg a népi játékokat, néphagyományokat, különös tekintettel a helyi vonatkozásúakra
- tegye lehetővé, hogy a gyerekek ösztönös alkotó hajlama kibontakozhasson
- figyeljen az éneklésnél a helyes artikuláció, légzéstechnika fejlesztésére
- segítse elő, hogy a gyerekek emlékezetében minél több dallamfordulat rögződjön, amit felhasználva maguk is dúdolgathatnak
- a gyerekekkel együtt variálja az énekes játékok mozgásos anyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak
- törekedjen arra, hogy az énekes játékok a gyerekek mozgásigényének kielégítését is szolgálják • biztosítson a gyermekek számára mindig hozzáférhető ritmus-dallamjátzó hangszereket
- legalább egy hangszeren biztonsággal játsszon
- alkalmanként hívjon vendégeket a zeneiskolából - hangszerbemutatóra, élő előadásra
- a zenehallgatásra szánt dalokat, műveket a gyerekek életkorának és az aktualitásoknak megfelelően válassza ki; ha van, vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi gyermekek hovatartozását
- az ének-zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel, mikro csoportos munkaformában szervezze meg a zenesarokban
- biztassa a családot arra, hogy a gyermekek otthon is énekelgessenek a szüleikkel együtt
- ha van a csoportban nem magyar anyanyelvű, alkalmanként az ő anyanyelvükön is szólaltasson meg egy-két dalt.

A gyermekek tevékenységei

- Magyar népi, más népek énekes-mozgásos játékait játsszák.
- Mondókázzanak: altatók, hintáztatók, simogatók, hajlodozók, höcöggetők, lovagolók, tapsoltatók, táncoltatók, sétáltatók, labdázók stb.
- Énekes játékokat játszanak: fogyó és gyarapodó, párválasztó, sor-és ügyességi stb.
- Magyar népszokások, hagyományok játékait játsszák.
- Kortárs művészeti alkotásokat hallgatnak, énekelnek.
- Táncmozgásokat végeznek.
- Egyszerű hangszereket készítenek különböző anyagokból.
- Hangszereket használnak.
- Megfigyelik a természet és a közvetlen környezetünk hangjait.
- Ritmus-és hallásfejlesztő gyakorlatokat végeznek.
- Zenei formaérzék-fejlesztő játékokat játszanak.

Az ének, zene, népi játék, tánc kapcsolata más nevelési területekkel, tevékenységi formákkal

Az ének, zene, népi játék, tánc kapcsolatban van:

- a verselés, meséléssel, mert a népi mondókák, dúdolók sajátos ritmusát, dallamát, hangzó világát megfelelő formában közvetíti,

- rajzolás, festés, mintázás, kézi munkával, mert a zenei élmény serkenti a gyerekek képi, irodalmi alkotások iránti kíváncsiságát, esztétikai fogékonyságát, elősegíti a szép mozgás kialakulását,
- a külső világ tevékeny megismerésével, mert a gyermek megismeri a népi kultúrát, népszokásokat, zenei hagyományokat, környezetünket,
- játékkal, mert a népi játékok kialakítják az együttjátszás örömét, lehetőséget teremtenek a különböző fiús és lányos szerepek gyakorlására,
- mozgással, mert a népi játékok fejlesztik a mozgáskoordinációjukat, hozzásegít a szép testtartás és a mozgásformák kialakításához és gyakorlásához.
- érzelmi nevelés, az erkölcsi és az értékorientált közösségi neveléssel, mert a közös a népi játékok során alakulnak a társas kapcsolatok, udvariassági formák.
- anyanyelvi neveléssel, mert a mondókák és a gyermekdalok gazdagítják a gyermekek szókincsét, kifejezőképességét.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Élvezettel vesznek részt ének-zenei tevékenységekben.
- A gyerekek tudják a mondókákat, 6 hangterjedelmű dalokat, alkalmi dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni az egyvonalas C és a kétvonalas C abszolút magasságok között.
- Tudnak dallam vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Ismerik a halk és hangos közti különbséget, tudnak halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni...
- Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, külön-külön is tudják érzékeltetni.
- A dalok, mondókák ritmusát belső hallás alapján is összekapcsolják.
- Összehasonlítják és énekléssel, mozgással bemutatják a normál tempónál gyorsabbat és lassabbat.
- Felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan, az óvodapedagógus segítségével nélkül is tudnak énekelni.
- Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, a hasonló fordulatokból, sajátos kezdő, erősen eltérő belső vagy záró motívumokról.
- Felfigyelnek az óvodapedagógus és társaik énekének és beszédhangjának és a környezetük különböző hangszíneire.
- Az óvodapedagógus segítségével bővítik a kitalált szövegeket, változatos, ritmizáló szavakkal.
- Kitalálnak a dalokhoz, vagy a negyed szünet érzékeltetésére játékos mozdulatokat.
- Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással, kézfogással.
- A gyerekek mozgásában megjelenhetnek a járás és lépés változatos formái is.
- Zenéhez kapcsolódó mozgásuk jó, maguk is kitalálnak mozgásokat.
- Egyszerű, játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végeznek.
- Képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra.
- Térformákat alakítanak.

- Ritmushangszereket használnak.
- Ismerkednek néhány hangszerrel, azok hangjával, megszólaltatásuk módjával.

A bemutatott élőzenét a hangulatban egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják

7.4. A RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, ÉPÍTÉS, KÉPALAKÍTÁS, A KÉZI MUNKA

Az ábrázoló tevékenység a gondolatok, érzelmek, a szárnyaló fantázia kifejezési módja. Összetett, sokszínű nevelési terület. Magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, kézi munkát. A műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A gyerekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet.

Alapelveink

Az óvodapedagógus:

- tegye lehetővé, hogy a gyerekek az alapvető technikákban egyre inkább kialakíthassák és érvényesíthessék saját kifejezési módjukat, ebben fejlődjenek
- készítse a gyerekeket a szemlélődés, a rácsodálkozás, a felfedezés lehetőségével a jelenségek formái, színbeli tulajdonságainak megfigyelésére
- engedje a gyerekek ötleteit érvényre juttatni • vegye figyelembe az egyéni fejlettséget, adottságot és a képességeket.

A tevékenység célja:

- a gyermekek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése
- a gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása
- igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- teremtsen megfelelő légkört, elegendő időt az alkotó tevékenységekhez
- igényesen formálja környezetét, természetes, jó minőségű anyagokat használjon a csoportszoba rendjében, mértéktartóan, ízlésesen díszítsen
- segítse elő az esztétikus környezet felismerését, óvását, alakítását
- alakítson ki a csoportszobában egy állandó „műhelysarkot” az ábrázoló tevékenységekhez
- ebben a térben helyezze el a gyermekek „Mini-galériáját”, ahová önállóan teszik ki az alkotásaikat
- a szülőknek a gyermekek alkotásait albumszerűen elrendezett formában tegye ki

- biztosítsa, hogy a gyerekek a játékidőben bármikor szabadon ábrázolhassanak,
- biztosítson megfelelő, jó minőségű, változatos technikák gyakorlására alkalmas eszközöket,
- helyezze el az eszközöket úgy, hogy a gyermeke számára elérhető legyen,
- tegyen meg mindent az eszközhasználati szokások kialakításával a balesetek kiküszöbölése érdekében is,
- törekedjen az életkori sajátosságok figyelembevételével változatos és rendszeres élménynyújtásra,
- ismertesse meg a gyermekeket különböző technikákkal, törekedjen a technikai jártasság kialakítására,
- egy témán belül legalább két technikát kínáljon fel a szervezett tevékenység során
- részesítse előnyben azokat az ábrázolási módokat, amelyekre a gyerekek egyedül is képesek, valóban önálló, szabad alkotásokat tudnak létrehozni,
- ösztönözze őket a kitartó munkára,
- figyeljen arra, hogy az ábrázoló tevékenység közben a gyermekek egymásra is tekintettel legyenek, ne zavarják társaikat,
- tegye lehetővé, hogy városunk műemlékeit, múzeumait a gyerekekhez közel álló műalkotásokat megismerhessék,
- biztosítsa városunkban lévő állandó és időszakos kiállítások megtekintését (játékkiallítás, gyermekalkotások, községi festőművészek kiállítása, jeles napokhoz kapcsolódó kiállítások, stb.),
- tegye lehetővé, hogy városunkban lévő kézműves műhelyek munkájával megismerkedhessenek,
- segítse elő, hogy a szülők otthon is adjanak a gyermekeknek lehetőséget az ábrázolásra és a kész alkotásaikat őrizzék, becsüljék meg, örüljenek neki,
- a jó adottságokkal rendelkező gyerekeknek biztosítson lehetőséget a kreativitásuk, alkotóképességük kibontakoztatására
- ösztönözze a szülőket, hogy otthon is adjanak lehetőséget az ábrázolásra.

A gyermekek tevékenységei

Képalakítás:

- Rajzolnak: az emberalakokat; környezetben található tárgyakat, formákat, jelenségeket; mese-, versélményeiket; képzeletük alapján; bottal a földre, homokba, aszfaltra; krétával; papírra (ceruzával, zsírkrétával, tussal, stb.)...
- Festenek: egyénileg megválasztott színekkel érzelmeik, élményeik és az óvónő ötletei alapján különböző technikákat alkalmaznak; „játszanak” a festékekkel (új színeket hoznak létre...).
- Kompozíciókat hoznak létre.

Plasztikai munkák:

- Természeti tárgyakat gyűjtenek az óvoda környékén, séták, kirándulások alkalmával; ezeket összehasonlítják, csoportosítják, ezekből alkotásokat hoznak létre.
- Emberalakot, állat- és játékfigurákat mintáznak.
- Ajándéktárgyakat, játékokat készítenek.
- Bábokat, díszleteket, kellékeket készítenek,
- Könnyen megmunkálható anyagokat használnak (homok, agyag, textil, bőr, stb.),
- Különféle technikákkal ismerkednek, gyakorolják alkalmazásukat,
- Tapasztalatokat szereznek formákról, alakíthatóságról,

Építés:

- Különböző térbeli alakzatokat formálnak,
- Megépítik városunk egy-egy nevezetességét,

Környezet alakítása:

- Közvetlen környezetük szépítésében, díszítésében részt vesznek.
- Megtekintik a város nevezetes épületeit, múzeumait, kiállításokat.
- Élményeiket megjelenítik ábrázolásukban.
- Városunkban működő kézműves műhelyekben folyó munkákkal ismerkednek, lehetőség szerint kipróbálják a technikákat (fazekas, szíjgyártó, fafaragó, virágkötő...).
- Népi kismesterségekkel ismerkednek (agyagozás, szövés, fonás, gyöngyfűzés, textildíszítés).

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka kapcsolata más nevelési területekkel, tevékenységi formákkal :

- a külső világ tevékeny megismerésével, hiszen a környezetükből szerzett tapasztalatszerzések során megfigyelik a színeket, formákat, ismerkednek az anyagok tulajdonságaival, formálhatóságával, téri viszonylatokkal, sík formákkal,
- az anyanyelvi neveléssel, mert hozzájárul a szavak mögötti képzettartalom formálásához,
- a verselés, meséléssel, mert a mesék, versek képi megjelenítésével a gyerekek gondolkodása, nyelvi kifejezőkészsége sokoldalúan fejleszhető,
- a játékkal, mert a konstruáló játékok során fejlődik komponáló képességük,
- a mozgással, mert a tevékenységek során fejlődnek a nagy-és finommozgások, azok összekapcsolása,

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Örömmel, önmaguktól ábrázolnak.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- Építésben gazdag a fantáziájuk, képesek egyéni ötleteiket megvalósítani.
- Téralakításban közösen, aktívan részt vesznek, megvalósítják ötleteiket.

- Tudnak egyszerű formákat mintázni, papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Ábrázolásuk változatos színhasználatot és tagoltságot mutat.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, egyszerű mozgások.
- Képalakításukban kifejezik gondolataikat, élményeiket, elképzeléseiket.
- Képi emlékezetük, megfigyelésük (részletek ábrázolása) pontos.
- Önállóan és csoportosan is szívesen készítének játékokat, ajándékokat, kellékeket.
- Díszítő, tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, ragasztással, karcolással stb. önállóan végeznek.
- Tudnak különféle technikákkal képet alkotni, a technikát önállóan, a rendelkezésre álló anyagokból megválasztani.
- Plasztikai munkáik egyéniak, részletezőek
- Ötleteket elfogadnak.
- Érdeklődnek szokatlan, érdekes jelenségek iránt.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, képesek beszélgetni az alkotásokról
- Alkotásaikat izléselesen elhelyezik a Mini-galériában

7.5 MINDENNAPOS MOZGÁS

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza.

A mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása biztosítható:

- a sokszínű, változatos és örömteli,
- érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal,
- játékokkal.

A mozgásos játékok, tevékenységek rendszeres alkalmazása

- kedvezően hat a kondicionális képességek (erő és az állóképesség) fejlődésére
- befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.
- fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában,
- felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Alapelveink

Az óvodapedagógus:

- törekedjen arra, hogy a mozgástevékenységek változatosak legyenek
- biztosítsa, hogy a mozgás minden gyermek számára egyaránt élményt, sikert és tanulási lehetőséget jelentsen
- vegye figyelembe, hogy a mozgásfejlesztés az egész személyiség fejlesztésére irányul,

- a mozgásnál is a komplexitásra törekedjen
- teremtsen minden nap, minél több lehetőséget a spontán, szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységekre
- vegye figyelembe az egyéni szükségleteket és képességeket, minden gyerek számára biztosítson lehetőséget
- a szervezett mozgásoknál figyeljen arra, hogy a gyerekek a legkevesebb várakozási idővel folyamatosan mozogjanak
- törekedjen a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására
- biztosítsa, hogy a gyermekek a játék során fizikai és érzelmi biztonságban legyenek.

A tevékenység célja:

- a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének elősegítése
- a gyermeki személyiség fejlesztése mozgásos tartalmakon keresztül
- a gyermekek természetes, harmonikus, összerendezett, nagy-és kismozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában
- a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése
- a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- gondoskodjon a gyermekek mozgáskedvének fenntartásáról, mozgásigényük kielégítéséről, a mozgás megszerettetéséről
- minél több mozgásfejlesztő játékot tervezzen
- mozgásos tevékenységgel végzett feladatmegoldásokkal erősítse a gyermekek problémamegoldó képességét
- különböző szervezeti formákkal segítse elő a gyermekek mozgás-szükségletének kielégítését
- a mozgás közben is fejlessze a gyermekek nyelvi képességeit
- fordítson külön figyelmet a jó adottságokkal, képességekkel rendelkező gyerekekre
- sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal játékokkal segítse elő a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását
- biztosítsa a derűs légkört, a jó hangulatot
- teremtsen meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét (jó levegőjű, tiszta környezet, megfelelő hely, eszköz)
- biztosítsa a mindennapos, rendszeres mozgást
- naponta szervezzen mozgásos feladatokat, melyekben a játékoság domináljon
- minden nap végeztesen tartásjavító gyakorlatokat
- ismerje meg a gyerekek mozgásszintjét, mozgásigényét

- adjon lehetőséget, hogy a mozgásformákat mindenki saját képességei szintjén hajtsa végre
- készítse a gyerekeket elvárható erőikifejtésre
- fejlessze a nagy-és finommozgásokat, (egyensúlyérzék, szem-kéz, szem-láb koordináció, ritmusérzék-fejlesztés), a testsémát (testrészek ismerete, testfogalom, kezesség), a mozgással kapcsolatos szókészletet
- figyeljen a gyerekek helyes testtartására, helyes légzésére, javítsa azokat
- erősítse a gyerekekben a versenyszellemet
- használjon szakkifejezéseket
- a mozgásos tevékenységekben a gyermekeket eltérő képességei szerint értékelje
- a hibajavításokat tapintatosan végezze
- működjön együtt a mozgás megszerettetésében a családdal, érje el, hogy a szülők óvodán kívül is minél több mozgási lehetőséget biztosítsanak gyermekük számára, győzze meg a szülőket a mozgás fontosságáról, személyiségfejlesztő hatásáról • próbálkozzon a szülőkkel együtt, a szülők bevonásával sportnapokat szervezni.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás lehetőségei

- zenés, mozgásos percek
- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgáslehetőségek
- irányított egyéb tevékenységekben megvalósuló mozgás (mozgáson keresztüli feldolgozás) – mozgással tanulás
- speciális tornák /lábtorna, tartásfejlesztő torna/

A szabad mozgáslehetőségek megvalósíthatók:

- játékidőben, egy-egy nagymozgáshoz kapcsolódó eszköz biztosításával, csoporton belül vagy kívül
- folyosókon elhelyezett mozgásos eszközök differenciált használatával
- udvaron elhelyezett nagymozgásos eszközök használatával.

A gyermekek tevékenységei:

- Természetes mozgásokat végeznek (járás, futás, kúszás, mászás, csúszás, stb.).
- Mozgásos játékokat játszanak.
- Ritmusos mozgást végeznek.
- Rendgyakorlatokat, gimnasztikai gyakorlatokat végeznek.
- Szökdelnek, ugrálnak különböző magasságban és távolságban elhelyezett tárgyakon át. Gyakorolják a távol-és magasugrást.
- Labdagyakorlatokat végeznek.
- Támaszkodnak, függeszkednek.
- Egyensúlygyakorlatokat végeznek.
- Talajtorna elemeit gyakorolják (guruló átfordulás, stb.).
- Tornaszereket használnak (pad, bordásfal, szőnyeg, stb.).
- Egyéni-, csoportos-, sor-és váltóversenyeket játszanak.
- Tartásjavító gyakorlatokat végeznek.

- Szerep-, utánozó játékokat játszanak.

A mozgás kapcsolata más nevelési területekkel, tevékenységi formákkal

A mozgás kapcsolatban van:

- a külső világ tevékeny megismerésével, mert a mozgás segíti a térben és időben való tájékozódást
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi neveléssel, mert erkölcsi és akarati tulajdonságokat fejleszt (egymás segítése, együttműködés, kitartás, segítőkészség, alkalmazkodás stb.)
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és neveléssel, mert a gyermekek gyakorlatot szereznek abban, hogy szóbeli leírás alapján hajtsanak végre bizonyos gyakorlatokat
- az ének, zene, énekes játék, gyermektánc, mert egyszerű mozgásokat szépen megformálnak (lépések, változatos irányok, átbújások, dobantás, stb.), ritmusérzékük fejlődik.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszanak az óvodapedagógus segítségével és a szabályok betartásával.
- Teljesítőképesége növekszik, mozgásuk összerendezettebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Tér-, idő- és tájékozódó képességük életkoruknak megfelelő.
- Csoporthelyzetben kialakult önfegyelmük, szándékos figyelmük, kitartásuk, feladattudatuk, az iskola megkezdéséhez szükséges magatartásuk.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- Mozdástapasztalataik egyensúlyozásban és ugrásban növekednek, (pl. képesek babzsákkal a fejen egyensúlyozó járásra vízszintes padon).
- Különböző típusú futógyakorlatokat végeznek (pl. sorverseny, váltóverseny, gyors-, lassú futás, stb.).
- Talajgyakorlatokat végeznek.
- Természetes hely-helyzetváltoztató mozgásokat végeznek.
- Különböző labdagyakorlatokat végeznek (dobás, elkapás, pattintás, kislabda hajítás, stb. egyénileg, párokban és kisebb csoportokban).
- Ugrásgyakorlatokat végeznek (szökdelnek, sorozatugrások, tárgyakon át, magastávolugrás, stb.).

Megértik az egyszerű vezényszavakat.

7.6 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A környezettudatosság személy szerinti tudatos felelősségvállalás, tájékozottság, érzékenység a közvetlen és tágabb környezetünkkel, élőhelyünkkel szemben.

Ennek a felelős gondolkodásnak, cselekvésnek az átadása óvodásaink számára mára már létszükségletté vált, hiszen csak így várhatjuk, hogy az évek múlásával is környezetükre igényes, természetet szerető, tisztelő és védő felnőttekké váljanak. Célunk akkor lesz elérhető,

ha már óvodáskorban érzékennyé tesszük őket a környezeti problémák iránt és szokásokat alakítunk ki bennük, amelyek egy életen át kísérik őket.

Ehhez elsősorban a fenntarthatóság pedagógiája iránt elkötelezett, felelősen gondolkodó, a környezeti kultúrára való nevelést kiemelt feladatként kezelő nevelőtestületre van szükség. Ennek érdekében nevelési célkitűzéseink és feladataink meghatározásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük és olyan innovatív módszereket alkalmazunk, amelyek elősegítik a hatékony tanulási környezet megteremtését. A játék, a játékban tanulás, a szenzitív módszerek, a terepi gyakorlatok, a kert munkája, a megfigyelés, felfedeztetés, kísérletezés, az élmény és projektpedagógia alkalmazása mind-mind ezt segíti.

Fontos, hogy az óvoda egész közösségén, a külső és belső megjelenésében is tükröződjön a „másfajta gondolkodás”.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéloképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

Alapelveink

Az óvodapedagógus:

- tartsa szem előtt a gyerekek egyéni sajátosságait, eltérő fejlettségi szintjét
- tegye lehetővé az élménybe ágyazott tapasztalatszerzést
- fokozatosan érvényesítse a valóság, az ahhoz kapcsolódó cselekvés, az erről alkotott kép, és az ezt kifejező szó egységét
- használja fel a váratlan helyzetből, eseményekből adódó tapasztalatszerzési lehetőségeket is
- tervezés közben induljon ki a külső világ tevékeny megismerésére nevelés céljából, a helyi adottságokból, csoportja eddigi tapasztalataiból, a gyermekek gondolkodásának fejlettségéből
- törekedjen arra, hogy a problémahelyzeteket a gyerekek önállóan, kreatívan oldják meg
- támaszkodjon a gyerekek spontán szerzett tapasztalataira
- a játékosság érvényesüljön a tevékenységekben
- saját példamutatásán keresztül ösztönözze a gyerekeket a természet iránti szeretetre, védelmére.

A tevékenység célja:

- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a szülőföld, a helyi hagyományok és néphagyományok, természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt.
- A természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása.

- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.
- A környezet megszerettetése közben a külső világ mennyiségi és formai viszonyainak tevékeny megismerése.
- A gyermekek elemi ismerete alakuljon ki önmagukról és közvetlen környezetükről.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására
- teremtsen lehetőséget minél több megfigyelésre, kísérletezésre, felfedezésre
- fejlessze a gyermekek kommunikációs képességeit a közvetlen tapasztalatok, vizsgálódások, kísérletezések, és az átélt élmények feldolgozása során
- segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési, problémamegoldó képességeinek fejlődését
- a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartás formálás alapozására, alakítására
- alapozza meg az energiatudatosságra nevelés, az ÖKO-tudat és a biztonságos életvitel szokásait
- teremtsen lehetőséget az élmények minél több érzékszervvel való megtapasztalására,
- erősítse azt az érzést, hogy a természet szépségét és az ember által kialakított környezetet védeni, óvni kell
- törekedjen arra, hogy a gyerekek megismerjék a szülőföld, az ott élő emberek, a táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a népi-, a családi- és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is
- segítse elő, hogy a gyerekek maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit
- lehetőleg természetes alapanyagú eszközöket biztosítson a gyerekek tevékenységeihez
- sok dicsérettel, buzdítással alakítsa a környezethez való alkalmazkodást, a helyes viselkedést
- teremtsen lehetőséget, hogy a gyermekek matematikai tapasztalatokat szerezzenek a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokról
- alakítsa a gyermekek ítélőképességét
- támaszkodjon a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire
- szervezzen mikro-csoportos tapasztalatszerzést
- használja ki helyi történelmi és természeti adottságainkat,
- szervezze meg a jeles napokat, ünnepeket, lehetőség szerint vonja be a szülőket is
- törekedjen a téma projekt rendszerű feldolgozására
- figyeljen minden gyerekre, kérdéseikre hiteles, érthető, pontos választ adjon
- segítse a szülőket, hogy felismerjék a gyerek környezet iránti érdeklődésének fontosságát
- a gyermekeken keresztül alakítsa a szülők szemléletmódját a környezettudatos életvitelre (pl. szelektív hulladékgyűjtés)
- támaszkodjon a gyerekek családi kiránduláson, üdülésein szerzett tapasztalataira
- biztosítson külön lehetőséget a kreatív, kiemelkedő problémamegoldó- alkotó képességgel rendelkező gyerekek számára

A gyermekek tevékenységei

A társadalmi környezet megismerése területén:

- különböző játékokat játszanak a családról (drámajátékok, szerepjátékok, stb.),
- ismerkednek testükkel, testrészeikkel, azok funkcióival, tisztántartásukat gyakorolják,
- megismerik az óvodában dolgozó felnőttek munkáját,
- ápolják környezetüket (mosdó feltörlése, seprés, stb.)
- tapasztalatokat szereznek megfigyelhető, felnőtt foglalkozásokról, tapasztalatokat szereznek az időzónákról: évszakok, évek, hónapok, hetek, napok, napszakok,
- nagycsoportosok ellátogatnak leendő iskolájukba,
- megtekintik a település legjellegzetesebb műemlékeit, építészeti értékeit,
- gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést,
- megismerik természetes közegben a lakóhelyükön fellelhető közlekedési eszközöket, a nem elérhetőket megnézik filmen, képeken,...
- megismerkednek hazájuk és néhány más ország nevével, jellemző élővilágával.
- megismerik településük helyi hagyományait
- részt vesznek az óvodákban helyileg kialakított jeles napokon (Mihály-napi vásár, szüret, Márton nap, Mikulásvárás, lucázás, adventi készülődés, betlehemezés, farsang, kiszézés, húsvét, májusfa állítás, anyák napja, pünkösöd, évszáró, gyermeknap),
- megismerkednek nemzeti ünnepeinkkel: március 15. október 23. Természeti környezet megismerése területén:
- megfigyelik a természet változásait, az évszakokat, az időjárást,
- kirándulnak a környező hegyekbe, erdőkbe,
- megismerik, védelmezik, gondozzák a növény- és állatvilágot,
- gondoskodnak a közvetlen környezetükben élő madarokról,
- lehetőség szerint élőhelyükön figyelik meg a háziállatokat,
- gondozzák a növényeket,
- videofilmeket néznek a vadon élő állatokról,
- részt vesznek a természet jeles napjainak tevékenységeiben (takarítási világnap – szeptember 23., állatok napja – október 4., víz napja – március 22., föld napja – április 22., madarak és fák napja – május 10.).

Környezetalkítás területén:

- részt vesznek környezetük átalakításában,
 - játéktevékenységük során igényük és lehetőségük szerint átrendezik a berendezési tárgyakat,
 - munka jellegű tevékenység, vizuális tevékenység után helyreállítják környezetüket.
- Környezetvédelem:
- védik az élő környezetet, gondozzák, gondoskodnak életfeltételei biztosításáról,
 - természetes anyagokat, terméseket gyűjtenek, ezeket felhasználják játékaikban („azokat a természeti kincseket hozhatjuk el, amit a természet elengedett”),
 - közvetlen környezetükben összegyűjtik a szemetet, nem szemetelnek,
 - szelektíven gyűjtik a PET palackot, műanyag kupakot, papírt, elemet stb.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai területén:

- tárgyakat, személyeket, halmazokat hasonlítanak össze, válogatnak szét tulajdonságaik alapján,
- sorba rendeznek megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályosság szerint,
- mérési, összemérési feladatokat végeznek mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel, tapasztalatokat szereznek a geometria körében (építenek, síkbeli műveket alkotnak stb.),
- mozgásokat végeznek a tükör előtt,
- különböző térbeli tájékozódási képességet fejlesztő játékokat játszanak (drámajátékok, labirintus stb.).

A külső világ tevékeny megismerésének kapcsolata más nevelési területekkel, tevékenységi formákkal

A külső világ tevékeny megismerése kapcsolatban van:

- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi neveléssel, mert lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődést, kapcsolatépítést, a szülőföld szeretetének megalapozását
- az anyanyelvi neveléssel, mert a társadalmi szokások, az együttélés normái biztosítják a kommunikáció képességének tudatos és a személyiség fejlődésének szempontjából nélkülözhetetlen érzelmi színezetű kialakítását, fejlesztését
- a játékkal, mert a gyermek a környezetéből szerzett tapasztalatait, ismereteit játékában felhasználja, átéli, folyamatosan gyakorolja
- a rajzolás, festés, mintázás, kézi munkával, mert a megismert környezet esztétikai hatást vált ki; az élmények, tapasztalatok megjelennek az ábrázolásban
- az ének, zene, énekes játék, gyermektánc, mert tapasztalatokat szereznek a népi hagyományokról, népszokásokról, folklórról
- a mozgással, mert lehetőséget nyújt a térben való tájékozódásra, az irányok gyakorlati alkalmazására.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről (tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat).
- Ismerik szűkebb lakóhelyüket.
- ismerik és gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismerik a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét.
- A tárgyak, jelenségek között néhány feltűnő összefüggést felismernek.
- Felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Felismerik, értelmezik az ok-okozati összefüggéseket.
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, melyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismereteik vannak.

- Játékukban a matematikai ismeretek megjelennek.
- A tárgyakat össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín és egyéb megadott szempont szerint.
- Értik és helyesen használják tevékenységek során előforduló mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerinti válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére; saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére.
- Azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- A tükörrel való játék során tapasztalatokat és élményeket szereznek.
- Tő-és sorszámneveket helyesen használják.
- Biztonsággal tájékozódnak a térben, ismerik az irányokat.
- Helyesen használják a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.
- Felismerik és megnevezik az alapszíneket és a kevert színek sötét és világos változatait.

7.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű, önként – azaz örömmel és szívesen – végzett játékos tevékenység. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze. Hozzájárul a gyerekek közti társas kapcsolatok alakulásához, a közösségért végzett tevékenység átéléséhez.

Alapelveink:

Az óvodapedagógus:

- az egyes munkafajtákat fokozatosan vezesse be és a munka mennyiségét is csak fokról-fokra növelje
- biztosítsa munka állandóságát és folyamatosságát
- vegye figyelembe az egyes gyermekek egyéni sajátosságait
- igyekezzen tudatosan felhasználni nevelési céljai megvalósítása érdekében a gyermekek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését
- a lassúbb vagy gyakorlatlanabb gyerekek számára kezdetben kevesebb vagy könnyebb feladatokat adjon és ezek sikeres ellátása után növelje a tennivalókat
- tapintattal és türelemmel igyekezzék a gyerekek munkakedvét felkelteni
- törekedjen arra, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen és teljes önállósággal végezhető legyen azokat
- az együttesen végzett munka, a közös öröm és felelősség, az együtt elért eredmények segítsék a baráti kapcsolatok, kisebb csoportok kialakulását és megszilárdulását.

A tevékenység célja:

- A környezet megismerése a tapasztalatszerzések közben.

- A munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakítása.
- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok, kompetenciák kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelesség-teljesítését.
- A gyermekek együttműködésének, szervezőképességének fejlesztése.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- a különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezze meg, s azok feltételeit biztosítsa
- ismertesse meg velük az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, azok sorrendjét, a munka ellenőrzésének módjait
- a gyermekeket konkrétan, reálisan és saját magukhoz mértén fejlesztő módon értékelje
- a gyermekek nyelvi képességét fejlessze
- alakítsa a munkakészségeket és szokásokat
- a munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket
- teremtsen meg az önálló munkavégzés lehetőségét
- előzze meg a baleseteket
- erősítse a munkára készítő indítékokat a gyerekekben
- ösztönözze a gyerekeket a tényleges aktivitásra
- adjon a gyermekeknek alkalmi megbízatásokat
- ebédnél gyakoroltassa a naposságot, segítse a gyerekeket a munka folyamatos ellátásában, a célszerű együttműködésben
- az udvaron a gyerekek szélesebb körét vonja be a növénygondozásba (kerti munkák)
- alakítson ki élősarkot a csoportszobában, s adjon lehetőséget a folyamatos gondozásra, megfigyelésre
- hívja fel a szülő figyelmét a türelem, az érdeklődés, a segítség és a munka értékelésének fontosságára.

A gyermekek tevékenységei

Rendszeresen végzett munkák:

- önkiszolgálás (testápolás, öltözködés, étkezés stb.)
- az étkezéssel kapcsolatos tevékenységek (terítés, naposság stb.)
- a környezet tisztán tartása (söprés, feltörlés stb.)
- rendrakás
- környezet-, növény- és állatgondozás.

Alkalmoszerűen végzett munkák:

- olyan feladatokat végeznek, amelyek bizonyos alkalmakhoz kötöttek (segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, egymásnak, ajándékkészítés, sütés, egyéb megbízatások, stb.).

A munka jellegű tevékenységek kapcsolata más nevelési területekkel

A munka jellegű tevékenység kapcsolatban van:

- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi neveléssel, mert a gyermeki munka elsősorban közösségért végzett tevékenység, hozzájárul a gyerekek közti társas kapcsolatok alakulásához, közösségformáló szerepe is van, sokoldalúan fejleszti a személyiséget
- mozgással, mert a munka mozgással valósul meg, ami a testi fejlődés egyik legfontosabb tényezője
- játékkal, mert a gyermek a munkát is játékként éli meg, reprodukálja játékában
- külső világ tevékeny megismerésével, mert új munkaeszközöket, munkafolyamatokat ismer meg tevékenysége során, segít környezete rendjének, szépségének megtartásában
- anyanyelvi neveléssel, mert a munkafolyamatok közben sajátos kommunikációra van szükség.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Önkiszolgálásban teljesen önállóak.

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Az eszközöket rendeltetésszerűen használják.
- Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények és állatok gondozásában.
- Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak, a felnőtteknek.
- Részt vesznek a csoportszoba elrendezésében, saját ötleteiket megvalósítják az átrendezésben.
- Vigyáznak a terem rendjére.
- Folyamatosan segítenek az udvar és a kert rendezésében.
- Segítenek az udvari játékok elrakásában.
- Folyamatosan gondozzák a növényeket, állatokat.
- A gyűjtött terméseket, magvakat, stb. meghatározott szempontok szerint csoportosítják és önállóan elhelyezik az élősarokban.
- A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan is használják.
- A kapott és vállalt feladatokat befejezik.
- Az elvégzendő munkát képesek megtervezni és megszervezni.
- Részt vesznek az aktuális udvar-kerti munkában.
- Részt vesznek a csoportszoba díszítésében.
- Az óvodapedagógus és a dajka segítségével megjavítják a megrongálódott játékszereket.
- Részt vesznek a játékszerek tisztításában.
- Különböző alkalmakra ajándékot készítenek.
- Üzeneteket közvetítenek.

7.8. TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Alapelveink

Az óvodapedagógus:

- biztosítsa a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségét
- a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását
- a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire építsen
- törekedjen arra, hogy minden gyermek minden nap kapjon valamilyen pozitív megerősítést
- kerülje a sztereotip értékeléseket (pl. ügyes vagy,)
- vegye figyelembe az egyéni sajátosságokat, képességeket
- alkalmazza a differenciálás módszerét
- érvényesítse a játékosságot a tanulás egész folyamatában • építsen a családban szerzett élményekre, tapasztalatokra is • nevelőmunkája tudatos, tervezett, rendszeres legyen.

Az óvodai tanulás célja:

- a sikeres iskolai előrehaladásához szükséges képességek, készségek óvodapedagógiai fejlesztése
- a nagycsoportos korosztályú gyermekek személyiség fejlődésének segítése,
- a tanulás, az ismeretszerzés iránti motiváció,
- a haza, a nemzet értékei iránt való elköteleződés kialakítása,
- tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben valósul meg

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- alakítson ki tanulást támogató környezetet
- a tanulási tevékenységek során használja fel a gyermek előzetes élményeit, tapasztalatait, ismereteit
- biztosítsa a gyermek sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségét
- személyre szabottan pozitívan értékeljen
- erősítse a gyermekek kreativitását, alkotóképességét
- a tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát úgy irányítsa, hogy támaszkodjon a gyermekek megismerési vágyára, önkéntelen figyelmére, érzelmi beállítottságára
- a játékos tanulás során segítse a gyermekek kognitív tanulási eredményességét
- törekedjen a komplexitásra
- a gyermekeket képességeiknek, érdeklődésüknek, adottságaiknak megfelelően fejlessze

- az iskolába lépés idejére a gyermekeket önmagukhoz képest juttassa el legmagasabb szintre
- egész nap folyamán biztosítsa a tanulás különböző formáinak lehetőségét
- **a tankötelesség előtti korban levő gyermekek számára biztosítsa a napi összesen 45 perc időt az iskolára való előkészítő foglalkozásokhoz**
- **az időkeretből 20-25 percet lehetőség szerint /személyi feltételek megléte esetén/ a fejlesztő szobában valósítsa meg, a fennmaradó időt a csoportszobában a délelőtti folyamán, a napi tevékenységek során**
- teremtsen olyan szituációkat, amelyekben a gyermekek maguk találhatják ki a megoldást, átélhetik a felfedezés örömeit
- biztosítsa az önkéntességet
- alakítsa úgy a tevékenységet, hogy se a bekapcsolódó, se a távozó gyerekek ne zavarják egymást
- tudatosan fejlessze a gyermekek magatartási, viselkedési és erkölcsi szokásait.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek örömmel, önként tanulnak.
- A tevékenységek befejezése után visszatérnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdenek.
- Betartják a szabályokat, normákat.
- Ha a helyzet megkívánja, kivárják, amíg rájuk kerül a sor.
- Szándékos figyelemre képesek, melynek időtartama életkoruknak megfelelő.
- Képesek a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Cselekedeteikben és gondolkodásukban egyszerű problémákat megoldanak.
- Érdeklődnek környezetük tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Feladataik végrehajtásában kitartóak.

Munkatempójuk életkoruknak megfelelő.

8. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Intézményünk elkötelezett abban, hogy

- az egyenlő bánásmód elve teljes körűen érvényesüljön
- az intézményen belül a szegregációmentességet biztosítsa
- az intézmény szolgáltatásaihoz egyenlően minden gyermek hozzáférjen
- intézményünkben érvényesüljön a diszkriminációmentesség

- megvalósítsa az inkluzív nevelést
- a minőségi neveléshez való hozzáférés mindenki számára biztosított.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek:
 - sajátos nevelési igényű gyermek,
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, o kiemelten tehetséges gyermek
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

8.1. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek – olyan gyermekek, akiknek állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, sajátos nevelési-oktatási szükségleteik vannak, ezért a speciális nevelési oktatási szükségletekhez, sajátosságokhoz egyénenként igazodó bánásmódot igényelnek az óvodában.

8.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Óvodánk az alapító okiratban meghatározottak alapján az alábbiak szerint tudja befogadni a sajátos nevelési igényű gyermekeket:

- mozgásszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek ellátása
- érzékszervi fogyatékos - enyhe fokban hallássérült - gyermekek ellátása
- érzékszervi fogyatékos - enyhe fokban látássérült - gyermekek ellátása

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

Feladataink:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődéséhez az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet biztosítása
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése

- a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk
- az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása
- kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciált fejlesztésével
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához a sérült gyermek elfogadása úgy, hogy mindig az értéket keressük benne, és a többi gyermeket is az elfogadásra, együttműködésre nevelni
- annyi segítséget adni, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges
- folyamatos konzultáció, együttműködés a speciális szakemberekkel
- egyéni fejlesztési terv készítése a szakemberek útmutatása szerint
- a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadásáról
- együttműködés a sérült gyermek családjával.

8.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A fejlesztés tartalmilag kiterjed mindazon részterületekre, amelyeket a szakértői bizottság megjelöl (mozgás, testséma, téri orientáció, percepciófejlesztés, stb.).

8.1.3. Kiemelten tehetséges gyermekek

„Kiemelten tehetséges gyermekek azok a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkeznek, és felkelthető bennük a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.” Óvodában a tehetséggondozás sajátos módon értelmezendő. A gyermekek legjobb adottságának figyelembevételére építve kidolgozott folyamat.

Programunk teljes mértékben támogatja és segíti a gyermeki kreativitás felszabadítását, a tehetségigéretnek felfedezését és fejlesztését, melyet óvodai csoportjainkban differenciáltan valósítunk meg.

Tehetségigéretet gondozó alapvető módszerünk a gazdagítás: mélységben történő

- tartalmi
- feldolgozási képességekben
- tempóban történő gazdagítás

A gyermekek előzetes ismereteikre, tapasztalataikra építünk. Nagyobb hangsúlyt kap a kreativitás fejlesztése, az együttműködés kialakítása, a szociális kompetenciák fejlesztése. A művészeti tevékenységek segítségével is mozgósítjuk az erkölcsi, esztétikai és intellektuális érzelmeket. Ezek adják az alapját fejlesztésünknek.

A tehetségígéretes gyermek erős oldalát fejlesztjük, ezzel egyidőben kiemelkedő adottságával összefüggő gyenge oldalait kiegyenlítjük.

Alapelveink

- A nevelőtestület minden tagja elkötelezett a gyermekek átlagon felüli adottságának felfedezésében és fejlesztésében. Az innovatív pedagógus közösség igényként fogalmazta meg a kreatív, tehetségígéretes gyermekek külön gondozását.
- Törekszünk arra, hogy minden gyermeknek megtaláljuk önmagához képest a legjobb adottságát. Ezek a tehetségígéret megmutatkozási formái lehetnek.
- Minden óvodapedagógus a legjobb tudását adja annak érdekében, hogy az óvodánkba járó gyermekek közül mindenki megkaphassa a lehetőséget átlagon felüli adottsága kibontakoztatásához.
- A játéktevékenységben az alkotáshoz szükséges szabadság biztosítása.
- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetőséget ad a gyermekek kreativitásának kibontakoztatásához, eredeti ötleteik megvalósításához, variálásához, szempontjaik megváltoztatásához, problémahelyzetek többféle módon történő kezeléséhez.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek értékeit megismertessük az óvodát követő intézménnyel.

Célunk

- A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése.
- A mindennapi tapasztalatszerzéseken túl az ismeretek bővítése, a többszörös intelligencia, a gyermekek produktív, komplex, kritikai gondolkodásának, kreativitásának fejlesztése.
- Megelőzzük a tehetségígéretes elhanyagolását. • A kreatív tehetségígéretes gyermekek gondozása gazdagító program keretében.

A tehetségígéretes gondozásának folyamata

- A szülők tájékoztatása a tehetségígéretes gondozó rendszerről az előzetes szülői értekezleteken.
- Anamnézis kitöltése.
- A gyermekek személyiségjegyeinek, fejlettségének megfigyelése.
- Az eredmények rögzítése az egyéni fejlettségmérő dokumentumban - tehetségazonosítás.
- A tehetséggondozó feladatok rögzítése a prevenció, korrekció és/vagy tehetséggondozó egyéni fejlesztési tervben. • Gyermekek egyéni fejlesztése.
- Egyéni képességek változásainak rögzítése.
- Szülők félévi tájékoztatása.
- Tervkészítés a gyermek fejlesztéséhez.

- Gyermek egyéni fejlesztése.
 - Fejlesztési eredmények rögzítése, értékelése.
- Konzultáció a szülővel a gyermek fejlettségéről, az átlagon felüli adottságairól.
- Hatásvizsgálatok (gyerekek, szülők, iskoláktól kapott visszajelzések, pedagógus önértékelése, értékelése, nyílt napok,), utánkövetés.

Feladataink

- Minden gyermek legjobb adottságának felismerése.
- A tehetségígéretes gyermekek erős oldalának fejlesztése:
 - a gyermekek motiváltságának, érdeklődésének fenntartása
 - tevékenységek széles skálájának kínálata
 - differenciált képességfejlesztés
 - a hagyományos tanulási tapasztalatok bővítése
 - az önkitaljesedéshez szükséges jó kommunikációs készség (szövegalkotás, önálló ítéletalkotás) fejlesztése
 - azon oldalak kellő segítése, amelyben a tehetségígéretnek mutatózó gyermekek az átlagnál jobb teljesítményt nyújthatnak.
 - A tehetséggel összefüggő gyenge területek kiegyenlítése:
 - a pszicho motoros képességek, az érzelmi-szociális érettség területén felmerülő problémák megoldásának segítése (a gyermek önértékelésének, önbizalmának erősítése, fejlesztése)
 - szükség esetén szakember segítségének igénybevétele.
- Toleráns, támogató környezet, kreatív légkör kialakítása.
- Szabadidős, lazító programok beiktatása, amelyek biztosítják a feltöltődést, pihenést.
- Szakmai kompetenciájának növelése a továbbképzéseken való részvétellel.
- Szakmai együttműködés szakemberekkel, segítő intézményekkel, más óvodákkal, tehetségpontokkal, stb..
- A szülők tájékoztatása és megnyerése a közös munka érdekében.
- Segítségadás a szülőknek a megfelelő iskola és az intézményen kívüli speciális fejlesztés lehetőségeinek kiválasztása érdekében.

A tehetségígéretesek gondozásának kommunikálása:

- folyamatos együttműködés a szülőkkel
- kiállítások rendezése
- képek, videofelvételek bemutatása
- nyílt napok szervezése
- beszámoló készítése a fenntartónak
- az elért eredmények ismertetése a kollégáknak, a tehetséggondozást segítő felé.

8.1.4.. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

Kiemelt feladatunk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének, elősegítése. Iskolai sikerességük záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az élet első éve meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei,

kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül - rendkívül hatékonyan fejleszthetőek. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat.

Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja.

A hátrányos helyzet okai lehetnek környezeti-, anyagi-, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok.

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor részletes anamnézist készítünk a belépő gyerekekről
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése) a nevelési tervben kapnak helyet. Munkánk ezen területének fejlesztését logopédus segíti.
- Érzelmi és közösségi nevelés, (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés) a nevelési tervben kapnak helyet.
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás) a nevelési tervben kapnak helyet.
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése a nevelési tervben kap helyet (közösségi nevelés, szokások fejlesztése, életre nevelés).
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei) a nevelési tervben kap helyet. Egyéni-, mikrocsoportos képességfejlesztő foglalkozások, táncház, közös programok szervezése).

9. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGÜNK

Természetesnek tartjuk a problémákkal, különböző hátrányokkal küzdő családokkal, gyermekekkel való egyéni törődést, a segítségnyújtást.

Alapelvünk, hogy mindenkire szeretettel, odafigyeléssel, bizalommal közelítünk. Fontosnak tartjuk a kölcsönös megbecsülést.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

Az óvodapedagógus:

- tájékoztassa a szülőt az anyagi körülmények javításának lehetőségeiről
- a tolerancia, segítőkészség kialakítása a gyerekekben, a másság elfogadása, elfogadtatása
- segítse a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítását
- működjön együtt azokkal a szolgálatokkal, melyek a családokat támogatják, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak
- a szülővel együttműködve a tehetséges gyerekek fejlődésének elősegítése, tanácsadás, külső segítség felajánlása
- a családok körében is szorgalmazza az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel szokásainak fontosságát

- hangsúlyozza az egészségfejlesztő mozgás és sport jelentőségét, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- egészséges életmódra nevelés
- a sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, migráns és nemzetiség kultúrája
- tehetségígéretes gyermekek felfedezése
- felzárkóztató foglalkozás a lemaradó gyermekeknek
- igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- a családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- mozgáslehetőség biztosítása
- kulturális rendezvények csoportos látogatása.
- az eltérő egyéni igények kielégítése
- az éhesen érkező gyermekek étkeztetése a folyamatos tízóraiztatással
- a személyes intimitás védelme WC használatkor, és más esetekben, ha a gyermek igényli
- a különböző családi háttérből érkező gyermekek helyes higiénés és étkezési szokásainak kialakítása
- személyes gondozottság kialakítása
- fontos a hátrányos környezetből érkező gyermekek számára a mozgás és pihenés összhangjának megteremtése, és egy helyes élet, biológiai ritmus kialakítása • az egyéni eltérésekre épülő, de életkoruknak megfelelő terhelést adjunk a gyermekeknek
- fejlődésüket mindig önmagához mérjük, és a kis lépéseket is becsüljük meg, dicsérettel jelezvén a gyermeknek, hogy sikerélményhez juttassuk.

A családok bevonása az óvoda életébe

- Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője. Az előzőeket tiszteletben tartva minden szülői részvételt szívesen fogadunk, nem lehet azonban az óvodai nevelésben az óvodapedagógus szerepét a segítő szülővel behelyettesíteni.
- A szülők felelősségérzete megnő az által, hogyha bevonjuk őket az óvoda életébe, megtapasztalja az óvodapedagógus felkészültségét, a gyermek fejlesztésére tett erőfeszítéseket, és hogy családjával szemben nincsenek előítéletek. Az óvodapedagógus sok-sok információt szerezhet a családokról, a gyermek otthoni háttéréről. Ez segít abban, hogy jobban megismerhessük a gyermekek egyéni eltéréseit, adottságait, érdeklődését, erősségeit, valamint a szülők gyermekekkel szemben támasztott elvárásait.
- Az őszinteség, a segítőkész emberi hangnem bizalmat kelt a hátrányos helyzetű szülőknél, különösen, ha látja, és tapasztalja, hogy gyermekét elfogadják.
- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyitott napok, barkácsolás, kertgondozás, stb.
- Ismeretterjesztő előadás és tréning a szülők és pedagógusok részére

- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül

10. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása **nevelési alapelveinkben és értékeinkben** rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét intézményünk minden tevékenysége során figyelembe veszi és alkalmazza:

- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- gyermeki jogok gyakorlása során
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások)
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és a gyengébb képességű gyermek részére segítséget nyújtson
- beiratkozásnál, csoportba sorolásnál
- a nevelés és az ismeretközvetítés gyakorlatában
- a gyermekek megfigyelésében, értékelésében
- a gyermekek egyéni fejlesztésében
- a fegyelmezés gyakorlatában
- az óvodai programok kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében a humán erőforrás-fejlesztésben
- az óvodapedagógusok szakmai továbbképzésében (esélyegyenlőség témában)
- a kapcsolattartásban (partnerekkel-szülőkkel, segítőkkel, szakmai és társadalmi környezettel)
- a teljesítmények értékelése során
 - szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön.

11. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Az emberi jogoktól elválaszthatatlanok a gyermeki jogok. A gyermekeket is megilletik az alapvető jogok, joguk van a testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

Célunk

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladatunk

- A gyermek alapvető szükségletének, érzelmi biztonságának biztosítása.
- A személyi- és tárgyi feltételek biztosítása, amely elősegíti minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.
- Kiemelten fontos a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség.
- A gyermekek egyéni képességét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét figyelembe véve a tehetség kibontakoztatásának, valamint a hátrányos helyzetből való felzárkóztatásának segítése.
- A migráns gyermekek nevelése során az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmének biztosítása.

Az igazgató köteles: jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Család-és gyermekjóléti szolgálatnál

- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén
-

Az óvodapedagógusok feladata:

- az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális háttérének megismerése
- az új óvodások befogadását elősegíteni, beilleszkedésüket az adott csoportba a lehető leg zökkenő mentesebbé tenni
- szükség szerint környezettanulmány végzése
 - a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni
 - a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készíteni és végrehajtani, a felzárkóztatást megszervezni
- a tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni
- az integrált nevelést elősegíteni a gyermekek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában
- hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése az óvodavezetőnek
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése
- biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslatot tenni
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az óvodavezetőnek
- a családok szociális és anyagi helyzetének javítása érdekében tájékoztatást adása a különböző támogatási formákról
- minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a gyermek családban történő felnevelését
- a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése
- a prevenció minden gyermekre történő kiterjesztése
- pályázatok figyelése

A Gyermekvédelmi felelős feladata

Az óvodában:

- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről, fogadóórájáról, arról, hogy probléma esetén milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel
- évente legalább egyszer, illetve szükség szerint egyeztet az önkormányzatok illetékes előadójával és a Család-és Gyermekjóléti Szolgálattal, Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Sümegi Tagintézményével, Védőnői szolgálattal, orvossal
- szükség szerint családgondozó, védőnő segítségének igénybevétele
- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között
- nyilvántartja a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekeket, feljegyzi az intézkedéseket, azok eredményeit
- folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, ill. a megszüntetés okait
- elősegíti az óvodapedagógusok felderítő tevékenységét, szükség esetén családlátogatásra megy velük
- tájékoztató előadást tart, egyes gyermekek érdekében teendő intézkedésekről tanácsot ad

javaslatot tesz a különböző segélyezési formákra, segít segélykérelmek, a környezettanulmány elkészítésében

az óvodai gyermekétkeztetés igénybeviteléhez szükséges nyilatkozatok alapján nyomon követi a térítési díj fizetési kötelezettséget, illetve mentességet

- részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében
- az óvodában jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát
- rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit
- biztosítja a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmét.

A gyermekvédelmi munkát elősegítő tevékenységek:

- rendszeres családlátogatások, szülői értekezletek, nyílt napok, ünnepélyek, fogadóórák
- előadások, tanácsadás szervezése a szülők részére
- közös kirándulások, munkadélutánok szervezése
- gyermeki és szülői jogok érvényesítési módjainak megismertetése
- fejlődés, fejlesztés nyomon követése, eredmények rögzítése a fejlettségmérő dokumentációban
- kapcsolattartás, együttműködés szakemberekkel
- segítségnyújtás megszervezése az új és pályakezdő kollégák részére a gyermekvédelmi munkához.

Az óvodai dolgozókat hivatali titoktartási kötelezettség terheli, kötelességük a jogszabályok betartása és betartatása.

12. A NEZETISÉGI ÓVODAI NEVELÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

-

13. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

- a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- b) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek, képességek rögzítésre kerülnek a gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentumban.

14. JOGSZABÁLYI ALAPOK

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények

működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

E 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Program elkészítése az igazgató felelősége, a nevelőtestület bevonásával készíti el. A Szülői Szervezetet tájékoztatási jog illeti meg.

A hatálybalépéssel egyidejűleg érvényét veszti a Sümegprágai Aranyalma Óvoda 2024-ben módosított Pedagógiai Programja.

A Pedagógiai Programban foglaltak megtartása az intézmény valamennyi alkalmazottjára kötelező, megszegése esetén az igazgató munkáltatói jogkörében intézkedhet.

Az óvodai nevelési program módosítása

- A nevelési program módosításának indokai:
 - Jogsabályi változás esetén,
 - Nevelőtestületi javaslat.

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

- Óvodánk Pedagógiai Programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- a program egy-egy példánya a következő helyeken tekinthető meg:
https://www.oktatas.hu/kozneveles/intezmenykereso/koznevelesi_intezmenykereso -
intézmény közzétételi lista,
- az óvodai irattárban,
- az igazgatói irodában.

A Pedagógiai Programban foglaltak megtartása az intézmény valamennyi alkalmazottjára kötelező, megszegése esetén az igazgató munkáltatói jogkörében intézkedhet.

Az óvodai nevelési program módosítása

- A nevelési program módosításának indokai:
 - Jogsabályi változás esetén,
 - Nevelőtestületi javaslat.

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő nevelési év szeptember 1. napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

- Óvodánk Pedagógiai Programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- a program egy-egy példánya a következő helyeken tekinthető meg:
https://www.oktatas.hu/koznevelas/intezmenykereso/koznevelasi_intezmenykereso -
intézmény közzétételi lista,
- az óvodai irattárban,
- az igazgatói irodában.

Sümeprága, 2025. augusztus 26.

Hujber Jánosné
mb. főigazgató

Jóváhagyva:

Sümeprága, 2025. szeptember 24.

Sümeprága és Bazsi Óvodafenntartó
Társulás Társulási Tanács
Elnöke

Záradék:

A Pedagógiai Programot a Sümeprága és Bazsi Óvodafenntartó Társulása a .
32.12625.18.24. Társulási Tanácsa határozatával hagyta jóvá.

Gógánfa, 2025. szeptember 24.

jegyző

